

ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY č. 1386/2013/EÚ

z 20. novembra 2013

o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020 „Dobry život v rámci možností našej planéty“

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 192 ods. 3,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,zo zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽²⁾,konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽³⁾,

keďže:

(1) Únia si dala za cieľ stať sa do roku 2020 inteligentným, udržateľným a inkluzívnym hospodárstvom so súborom politík a opatrení zameraných na prechod k nízkouhlíkovému hospodárstvu efektívne využívajúcemu zdroje ⁽⁴⁾.

(2) Od roku 1973 vytvárali rámec pre činnosť Únie v oblasti životného prostredia nadväzujúce environmentálne akčné programy.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 161, 6.6.2013, s. 77.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 218, 30.7.2013, s. 53.

⁽³⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 24. októbra 2013 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 15. novembra 2013.

⁽⁴⁾ KOM(2010) 2020 a závery Európskej rady zo 17. júna 2010 (EUCO 13/10).

(3) Šiesty environmentálny akčný program Spoločenstva ⁽⁵⁾ (ďalej len „6. EAP“) sa skončil v júli 2012, ale mnohé opatrenia a činnosti začaté v jeho rámci sa ďalej vykonávajú.

(4) V záverečnom posúdení 6. EAP sa konštatovalo, že program bol prínosom pre životné prostredie a vytvoril zastrešujúci rámec strategického smerovania politiky v oblasti životného prostredia. Napriek týmto úspechom stále pretrvávajú neudržateľné trendy v štyroch prioritných oblastiach stanovených v 6. EAP: zmena klímy; príroda a biodiverzita; životné prostredie, zdravie a kvalita života; a prírodné zdroje a odpady.

(5) Záverečné posúdenie 6. EAP poukázalo na niektoré nedostatky. Dosiahnutie cieľov stanovených v siedmom environmentálnom akčnom programe (ďalej len „7. EAP“) preto vyžaduje plné odhodlanie členských štátov a príslušných inštitúcií Únie a ochotu prevziať zodpovednosť za dosiahnutie zamýšľaných prínosov programu.

(6) Podľa správy Európskej agentúry pre životné prostredie nazvanej Životné prostredie v Európe – stav a výhľad na rok 2010 (SOER 2010) pretrvávajú v oblasti životného prostredia mnohé závažné problémy, ktoré budú mať závažné následky, ak sa nič neurobí na ich vyriešenie.

(7) Globálne systémové trendy a výzvy spojené s populačnou dynamikou, urbanizáciou, chorobami a pandémiami, zrýchľujúcou sa zmenou technológií a s neudržateľným hospodárskym rastom prispievajú k tomu, že riešenie environmentálnych problémov a dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja je zložité. V záujme zabezpečenia dlhodobej prosperity Únie je potrebné prijať ďalšie opatrenia na riešenie týchto problémov.

⁽⁵⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1600/2002/ES z 22. júla 2002, ktorým sa ustanovuje šiesty environmentálny akčný program Spoločenstva (Ú. v. ES L 242, 10.9.2002, s. 1).

- (8) Je nevyhnutné, aby sa prioritné ciele Únie na rok 2020 stanovili v súlade s jasnou dlhodobou víziou do roku 2050. To by poskytlo aj stabilný rámec, ktorý podporí trvalo udržateľné investície a rast. 7. EAP by mal vychádzať z politických iniciatív v rámci stratégie Európa 2020 ⁽¹⁾ vrátane klimaticko-energetického balíka Únie ⁽²⁾, oznámenia Komisie o pláne prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo v roku 2050 ⁽³⁾, stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 ⁽⁴⁾, plánu pre Európu efektívne využívajúcu zdroje ⁽⁵⁾, hlavnej iniciatívy Inovácia v Únii ⁽⁶⁾ a stratégie Európskej únie pre trvalo udržateľný rozvoj.
- (9) 7. EAP by mal pomôcť dosiahnuť ciele v oblasti životného prostredia a zmeny klímy, ktoré už Únia schválila, a identifikovať medzery v politike, pri ktorých môže byť nutné stanoviť ďalšie ciele.
- (10) Únia odsúhlasila dosiahnuť do roku 2020 zníženie svojich emisií skleníkových plynov najmenej o 20 % (30 % za predpokladu, že ostatné vyspelé krajiny sa zaviazajú k porovnateľnému zníženiu emisií a že rozvojové krajiny prispievajú primerane podľa svojich povinností a príslušných schopností), zabezpečiť, aby do roku 2020 pochádzalo 20 % spotreby energie z obnoviteľných zdrojov energie, a dosiahnuť zlepšením energetickej účinnosti zníženie využívania primárnej energie o 20 % oproti predpokladaným úrovňam ⁽⁷⁾.
- (11) Únia odsúhlasila zastaviť do roku 2020 stratu biodiverzity a degradáciu ekosystémových služieb v Únii a obnoviť ich v čo najväčšej možnej miere a zároveň zvýšiť príspevok Únie k zamedzeniu straty biodiverzity v celosvetovom meradle ⁽⁸⁾.
- (12) Únia podporuje cieľ zastaviť najneskôr do roku 2030 čistú stratu lesnej pokrývky a cieľ znížiť do roku 2020 hrubé odlesňovanie tropických oblastí aspoň o 50 % v porovnaní s úrovňami roku 2008 ⁽⁹⁾.
- (13) Únia odsúhlasila dosiahnuť do roku 2015 dobrý stav všetkých vôd v Únii vrátane sladkých vôd (riek a jazier, podzemnej vody), brakických vôd (ústí riek/delt) a pobrežných vôd v šírke jednej námornej míle od pobrežia ⁽¹⁰⁾.
- (14) Únia odsúhlasila dosiahnuť do roku 2020 dobrý environmentálny stav vo všetkých morských vodách v Únii ⁽¹¹⁾.
- (15) Únia odsúhlasila dosiahnuť takú úroveň kvality ovzdušia, ktorá nebude mať výrazný negatívny vplyv na ľudské zdravie a životné prostredie ani nebude pre ne predstavovať riziká ⁽¹²⁾.
- (16) Únia odsúhlasila dosiahnuť do roku 2020 cieľ, že chemické látky sa budú vyrábať a používať spôsobmi, ktoré povedú k minimalizácii významných nepriaznivých účinkov na ľudské zdravie a životné prostredie ⁽¹³⁾.
- (17) Únia odsúhlasila chrániť životné prostredie a ľudské zdravie predchádzaním alebo znižovaním negatívnych vplyvov vytvárania odpadu a nakladania s odpadom,

⁽¹⁾ KOM(2010) 2020.

⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 z 23. apríla 2009, ktorým sa stanovujú výkonové emisné normy nových osobných automobilov ako súčasť integrovaného prístupu Spoločenstva na zníženie emisií CO₂ z ľahkých úžitkových vozidiel (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 1), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 16), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/29/ES z 23. apríla 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/87/ES s cieľom zlepšiť a rozšíriť schému Spoločenstva na obchodovanie s emisnými kvótami skleníkových plynov (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 63), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/30/ES z 23. apríla 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o kvalitu automobilového benzínu, motorovej nafty a plynového oleja a zavedenie mechanizmu na monitorovanie a zníženie emisií skleníkových plynov, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 1999/32/ES, pokiaľ ide o kvalitu paliva využívaného v plavidlách vnútrozemskej vodnej dopravy, a zrušuje smernica 93/12/EHS (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 88), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/31/ES z 23. apríla 2009 o geologickom ukladaní oxidu uhličitého a o zmene a doplnení smernice Rady 85/337/EHS, smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES a nariadenia (ES) č. 1013/2006 (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 114), rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 406/2009/ES z 23. apríla 2009 o úsilí členských štátov znížiť emisie skleníkových plynov s cieľom splniť záväzky Spoločenstva týkajúce sa zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2020 (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 136).

⁽³⁾ KOM(2011)0 112. Plán prechodu vzala Rada na vedomie vo svojich záveroch zo 17. mája 2011 a podporil ho Európsky parlament vo svojom uznesení z 15. marca 2012 [P7_TA(2012)0086].

⁽⁴⁾ KOM(2011) 244.

⁽⁵⁾ KOM(2011) 571.

⁽⁶⁾ KOM(2010) 546.

⁽⁷⁾ Európska rada z 8. a 9. marca 2007.

⁽⁸⁾ Závery Európskej rady z 25. a 26. marca 2010 (EUCO 7/10); závery Rady z 15. marca 2010 (7536/10); KOM(2011) 244.

⁽⁹⁾ Závery Rady zo 4. decembra 2008 (16852/08).

⁽¹⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1).

⁽¹¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/56/ES zo 17. júna 2008, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti morskej environmentálnej politiky (smernica o morskej stratégii) (Ú. v. EÚ L 164, 25.6.2008, s. 19).

⁽¹²⁾ Rozhodnutie č. 1600/2002/ES; smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES z 21. mája 2008 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe (Ú. v. EÚ L 152, 11.6.2008, s. 1).

⁽¹³⁾ Rozhodnutie č. 1600/2002/ES; Johannesburský plán vykonávania (WSSD 2002).

znižovaním celkového vplyvu využívania zdrojov a zvyšovaním efektívnosti ich využívania uplatňovaním nasledujúcej hierarchie spôsobov nakladania s odpadom: predchádzanie jeho vzniku, príprava na opätovné použitie, recyklácia, iné zhodnocovanie a zneškodňovanie⁽¹⁾.

(18) Únia odsúhlasila podnecovať prechod na ekologické hospodárstvo a usilovať sa o úplné oddelenie hospodárskeho rastu od zhoršovania životného prostredia⁽²⁾.

(19) Únia odsúhlasila snažiť sa dosiahnuť stav bez ďalšej degradácie krajiny v kontexte trvalo udržateľného rozvoja⁽³⁾.

(20) Podľa článku 191 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) je cieľom politiky Únie týkajúcej sa životného prostredia vysoká úroveň ochrany pri zohľadnení rôznorodosti situácií v rôznych regiónoch Únie a je založená na zásade prevencie a na zásade, že by mali byť prijaté preventívne opatrenia a že environmentálne škody by mali byť prioritne napravené pri zdroji a že znečisťovateľ by mal platiť.

(21) Opatrenia na realizáciu prioritných cieľov 7. EAP by sa mali prijať na rôznych úrovniach riadenia v súlade so zásadou subsidiarity.

(22) Na zabezpečenie úspechu 7. EAP a dosiahnutie jeho prioritných cieľov je dôležité transparentné zapojenie mimovládnych subjektov.

(23) Nielen strata biodiverzity a degradácia ekosystémov v Únii majú významné dôsledky pre životné prostredie a blahobyt ľudstva, majú tiež vplyv na budúce generácie a sú tiež nákladné pre spoločnosť ako celok, najmä pre hospodárske subjekty v odvetviach, ktoré sú priamo závislé od ekosystémových služieb.

(24) Existuje značný priestor na znižovanie emisií skleníkových plynov a zvyšovanie efektívnosti využívania energie a zdrojov v Únii. To zmierni vplyv na životné prostredie

a povedie k väčšej konkurencieschopnosti a novým zdrojom rastu a zamestnanosti prostredníctvom úspor nákladov, ktoré sa dosiahnu vyššou účinnosťou, komercializáciou inovácií a lepším hospodárením so zdrojmi počas celého ich životného cyklu. Na realizovanie tohto potenciálu by komplexnejšia politika Únie v oblasti zmeny klímy mala uznať, že všetky odvetvia hospodárstva musia prispieť k boju proti zmene klímy.

(25) Environmentálne problémy a vplyvy naďalej predstavujú významné riziká pre ľudské zdravie a blahobyt, pričom opatrenia na zlepšenie stavu životného prostredia môžu byť prospešné.

(26) Úplné a jednotné vykonávanie *acquis* v oblasti životného prostredia v celej Únii je dobrá investícia pre životné prostredie a ľudské zdravie, ako aj pre hospodárstvo.

(27) Politika Únie v oblasti životného prostredia by mala naďalej vychádzať zo spoľahlivej vedomostnej základne a mala by zabezpečiť, že dôkazy, z ktorých bude vychádzať tvorba politiky, a to aj v prípadoch, keď sa využila zásada predbežnej opatrnosti, môžu byť lepšie pochopené na všetkých úrovniach.

(28) Ciele týkajúce sa životného prostredia a klímy by mali byť podporované primeranými investíciami a finančné prostriedky by sa mali využívať v súlade s týmito cieľmi. Malo by sa podnecovať využívanie verejno-súkromných iniciatív.

(29) Na zníženie vplyvov na životné prostredie, ktoré vyplývajú z politik a činností iných odvetví, a na dosiahnutie cieľov súvisiacich so životným prostredím a s klímou je nevyhnutné začlenenie environmentálnej problematiky do všetkých príslušných oblastí politik.

(30) Únia je husto obývaná a vyše 70 % jej občanov žije v mestských a prímestských oblastiach a čelí špecifickým environmentálnym a klimatickým výzvam.

(31) Mnohé environmentálne výzvy sú celosvetového charakteru a môžu byť úplne vyriešené len prostredníctvom komplexného globálneho prístupu, zatiaľ čo iné majú výrazne regionálny rozmer. Toto si vyžaduje spoluprácu s partnerskými krajinami vrátane susediacich krajín a zámorských krajín a území.

⁽¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpadoch (Ú. v. EÚ L 312, 22.11.2008, s. 3).

⁽²⁾ Závery Rady z 11. júna 2012 (11186/12); KOM(2011)0571.

⁽³⁾ Rezolúcia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov A/Res/66/288 z 27. júla 2012 o výsledku konferencie Rio + 20 s názvom Budúcnosť, akú chceme.

- (32) 7. EAP by mal podporovať v Únii a na medzinárodnej úrovni realizáciu výsledkov a záväzkov prijatých na konferencii Organizácie Spojených národov o trvalo udržateľnom rozvoji v roku 2012 (Rio + 20), ktorých cieľom je zmeniť globálne hospodárstvo na inkluzívne a ekologické hospodárstvo v kontexte trvalo udržateľného rozvoja a znižovania chudoby.
- (33) Vhodná kombinácia politických nástrojov by mohla podnikom a spotrebiteľom umožniť lepšie porozumieť vplyvu ich činností na životné prostredie a riadiť ho. K takýmto politickým nástrojom patria ekonomické stimuly, trhovo založené nástroje, požiadavky na informácie, ako aj dobrovoľné nástroje a opatrenia na doplnenie legislatívnych rámcov a zapojenie zainteresovaných strán na rôznych úrovniach.
- (34) Všetky opatrenia, činnosti a ciele stanovené v 7. EAP by sa mali uskutočňovať v súlade so zásadami inteligentnej regulácie⁽¹⁾ a podľa potreby by sa malo vykonať komplexné posúdenie vplyvu.
- (35) Pokrok pri plnení cieľov 7. EAP by sa mal sledovať, posudzovať a hodnotiť na základe dohodnutých ukazovateľov.
- (36) V súlade s článkom 192 ods. 3 ZFEÚ by prioritné ciele v súvislosti s politikou Únie pre životné prostredie mali byť stanovené vo všeobecnom akčnom programe.
- (37) Pre prioritné ciele stanovené v tomto rozhodnutí sa v 7. EAP uvedenom v prílohe určujú rôzne opatrenia a činnosti s cieľom dosiahnuť tieto ciele.
- (38) Keďže cieľ tohto rozhodnutia, a to stanovenie všeobecného environmentálneho akčného programu Únie stanovujúceho prioritné ciele, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni samotných členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov uvedeného akčného programu ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto rozhodnutie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALI TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Týmto sa prijíma všeobecný akčný program Únie v oblasti životného prostredia na obdobie do 31. decembra 2020 (ďalej len „7. environmentálny akčný program“ alebo „7. EAP“), ako je uvedený v prílohe.

Článok 2

1. 7. environmentálny akčný program má tieto prioritné ciele:

- a) chrániť, zachovávať a zveľaďovať prírodný kapitál Únie,
- b) prejsť v Únii na nízkouhlíkové ekologické a konkurencieschopné hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje,
- c) chrániť občanov Únie pred environmentálnymi vplyvmi a rizikami ohrozujúcimi ich zdravie a blahobyt,
- d) maximalizovať prínosy právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia zlepšením vykonávania,
- e) zdokonaľiť vedomostnú a faktickú základňu pre politiku Únie v oblasti životného prostredia,
- f) zabezpečiť investície do politiky v oblasti životného prostredia a klímy a riešiť environmentálne externality,
- g) zlepšiť začlenenie problematiky životného prostredia a súdržnosť politik,
- h) posilniť udržateľnosť miest v Únii,
- i) zvýšiť účinnosť Únie pri riešení medzinárodných environmentálnych a klimatických problémov.

2. 7. EAP je založený na zásade predbežnej opatrnosti, zásade preventívneho opatrenia, zásade nápravy znečisťovania pri zdroji a na zásade znečisťovateľ platí.

3. 7. EAP prispieva k vysokej úrovni ochrany životného prostredia a lepšej kvalite života a blahobytu občanov.

⁽¹⁾ KOM(2010) 543.

4. Všetky opatrenia, činnosti a ciele stanovené v 7. EAP sa navrhujú a vykonávajú v súlade so zásadami inteligentnej regulácie a podľa potreby podliehajú komplexnému posúdeniu vplyvu.

Článok 3

1. Za vykonanie príslušných opatrení na účely zabezpečenia realizácie prioritných cieľov stanovených v 7. EAP zodpovedajú príslušné inštitúcie Únie a členské štáty. Opatrenia sa vykonávajú v náležitom súlade so zásadami prenesenia právomocí, subsidiarity a proporcionality v súlade s článkom 5 Zmluvy o Európskej únii.

2. Orgány verejnej moci na všetkých úrovniach spolupracujú pri vykonávaní 7. EAP s podnikmi a sociálnymi partnermi, občianskou spoločnosťou a jednotlivými občanmi.

Článok 4

1. Komisia zabezpečí sledovanie vykonávania príslušných prvkov 7. EAP v rámci procesu pravidelného monitorovania stratégie Európa 2020. Tento proces je založený na ukazovateľoch Európskej agentúry pre životné prostredie, ktoré sa týkajú stavu životného prostredia, ako aj ukazovateľoch používaných na monitorovanie pokroku pri dosahovaní existujúcich právnych predpisov a cieľov v oblasti životného prostredia a klímy, ako sú klimatické a energetické ciele, ciele biodiverzity a míľniky účinného využívania zdrojov.

2. Komisia vykoná tiež hodnotenie 7. EAP. Toto hodnotenie je okrem iného založené na správe Európskej agentúry pre životné prostredie o stave životného prostredia a na konzultáciách so zainteresovanými stranami. Komisia predloží správu na základe tohto hodnotenia Európskemu parlamentu a Rade v primeranom čase pred koncom 7. EAP.

3. Na základe tohto hodnotenia a ďalšieho príslušného politického vývoja Komisia v prípade potreby predloží včas návrh na 8. EAP s cieľom vyhnúť sa medzere medzi 7. a 8. EAP.

Článok 5

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Štrasburgu 20. novembra 2013

Za Európsky parlament
predseda
M. SCHULZ

Za Radu
predseda
V. LEŠKEVIČIUS

PRÍLOHA

7. ENVIRONMENTÁLNY AKČNÝ PROGRAM DO ROKU 2020 – „DOBRY ŽIVOT V RÁMCI MOŽNOSTÍ NAŠEJ PLANÉTY“

1. Nasledujúca vízia pre rok 2050 má pomôcť pri smerovaní opatrení do roku 2020 a v ďalšom období:

V roku 2050 budeme žiť dobrý život v ekologických medziach našej planéty. Zdrojom našej prosperity a zdravého prostredia bude inovatívne cyklické hospodárstvo, v ktorom sa ničím neplytvá a v ktorom sú prírodné zdroje spravované udržateľne a biodiverzita je chránená, cenená a obnovovaná spôsobmi, ktoré posilňujú odolnosť našej spoločnosti. Náš nízkouhlíkový rast je už dávno oddelený od využívania zdrojov a udáva krok bezpečnej a udržateľnej globálnej spoločnosti.

AKČNÝ PROGRAM DO ROKU 2020

2. Za posledných 40 rokov bola v oblasti životného prostredia zavedená široká škála právnych predpisov, ktoré spolu predstavujú najkomplexnejšie moderné normy na svete. To pomohlo riešiť niektoré z najzávažnejších environmentálnych problémov občanov a podnikov v Únii.
3. V posledných desaťročiach sa značne znížili emisie znečisťujúcich látok do ovzdušia, vody a pôdy a v posledných rokoch rovnako aj emisie skleníkových plynov. Právne predpisy Únie o chemických látkach sa zmodernizovali a obmedzilo sa použitie mnohých toxických alebo nebezpečných látok, ako sú olovo, kadmium a ortuť, vo výrobkoch, ktoré sa nachádzajú vo väčšine domácností. Občania Únie majú vodu takej kvality, ktorá patrí medzi najlepšie na svete, a vyše 18 % územia Únie a 4 % jej morí bolo označených za chránené prírodné oblasti.
4. Politika Únie v oblasti životného prostredia stimuluje inovácie a investície do ekologických výrobkov a služieb, čím sa vytvárajú pracovné miesta a vývozné príležitosti⁽¹⁾. Postupné rozširovania prispeli k rozšíreniu vysokých štandardov ochrany životného prostredia na veľkú časť európskeho kontinentu a úsilie Únie prispelo k posilneniu medzinárodného záväzku bojovať proti zmene klímy a strate biodiverzity a k úspešnému celosvetovému úsiliu o odstránenie látok, ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu, a olovnatých palív.
5. Značný pokrok sa dosiahol aj v začleňovaní cieľov týkajúcich sa životného prostredia do iných politík a činností Únie. Reformovaná spoločná poľnohospodárska politika (SPP) od roku 2003 spojila priame platby s požiadavkami, aby poľnohospodári udržiavali pôdu v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave a dodržiavali príslušné právne predpisy v oblasti životného prostredia. Boj proti zmene klímy sa stal neoddeliteľnou súčasťou energetickej politiky a pokrok nastal aj v začlenení otázok, ktoré sa týkajú efektívneho využívania zdrojov, zmeny klímy a energetickej účinnosti, do ďalších kľúčových odvetví, ako sú doprava a stavebníctvo.
6. Mnoho environmentálnych trendov v Únii však naďalej vyvoláva znepokojenie, v neposlednom rade pre nedostatočné vykonávanie existujúcich právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia. Iba 17 % druhov a biotopov, ktoré sú posudzované podľa smernice o biotopoch⁽²⁾, majú priaznivý stav ochrany a degradácia a strata prírodného kapitálu ohrozuje úsilie o dosiahnutie cieľov Únie v oblasti biodiverzity a zmeny klímy. Takýto stav druhov a biotopov, ako aj degradácia a strata prírodného kapitálu sú spojené s vysokými súvisiacimi nákladmi, ktoré v našom hospodárskom alebo sociálnom systéme doteraz neboli riadne vyhodnotené. 30 % územia Únie je veľmi rozdrobených, čo vplýva na spojitost ekosystémov, ich zdravie a schopnosť poskytovať služby a životaschopné biotopy pre jednotlivé druhy. Hoci sa v Únii dosiahol pokrok v oddeľovaní rastu od emisií skleníkových plynov, využívania zdrojov a vplyvov na životné prostredie, využívanie zdrojov je stále v značnej miere neudržateľné a neefektívne, a s odpadom sa zatiaľ nenakladá náležitým spôsobom. Výsledkom toho je, že podniky v Únii prichádzajú o významné príležitosti, ktoré ponúka efektívne využívanie zdrojov z hľadiska konkurencieschopnosti, znižovania nákladov, zvyšovania produktivity a zabezpečenia dodávok. Kvalita vody a úroveň znečistenia ovzdušia sú v mnohých častiach Európy ešte problematické a občania Únie sú naďalej vystavovaní nebezpečným látkam, prípadne je ohrozené ich zdravie a blahobyt. Neudržateľné využívanie krajiny vyčerpáva úrodnú pôdu a degradácia pôdy pokračuje, čo má vplyv na celosvetovú potravinovú bezpečnosť a plnenie cieľov v oblasti biodiverzity.
7. Zmena životného prostredia a klímy v Únii je v čoraz väčšom rozsahu vyvolávaná vývojom, ktorý prebieha na globálnej úrovni, a to aj v súvislosti s demografickou štruktúrou, výrobnými a obchodnými modelmi, a rýchlym

(1) The economic benefits of environmental policy (Hospodárske prínosy politiky životného prostredia) (IES, Vrije Universiteit Amsterdam, 2009), KOM(2012)0173; Implementing EU legislation for Green Growth (Vykonávanie právnych predpisov EÚ pre ekologický rast) (BIO Intelligence Service 2011).

(2) Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

technologickým pokrokom. Tento vývoj môže ponúkať významné príležitosti pre hospodársky rast a spoločenský blahobyt, ale zároveň predstavuje výzvy a vytvára neistoty pre hospodárstvo a spoločnosť Únie a spôsobuje zhoršovanie životného prostredia na celom svete ⁽¹⁾.

8. Rastúci globálny dopyt po výrobkoch a službách a čerpanie zdrojov spolu so súčasnými neehospodárnymi systémami výroby a spotreby vo svetovom hospodárstve zvyšujú ceny základných surovín, nerastov a energie, zhoršujú znečistenie, vytvárajú viac odpadu, zvyšujú globálne emisie skleníkových plynov a zhoršujú degradáciu pôdy, odlesňovanie a stratu biodiverzity. Takmer dve tretiny svetových ekosystémov upadajú ⁽²⁾ a existujú dôkazy, že hranice možností našej planéty pre biodiverzitu, zmenu klímy a cyklus dusíka už boli prekročené ⁽³⁾. Je pravdepodobné, že pokiaľ nenastane významný pokrok v zlepšovaní efektívneho využívania zdrojov, do roku 2030 dosiahne globálny deficit zásob vody 40 %. Existuje takisto riziko, že zmena klímy tieto problémy len prehĺbi, čo si vyžiada vysoké náklady ⁽⁴⁾. V roku 2011 mali katastrofy čiastočne spôsobené zmenou klímy za následok globálne ekonomické straty vo výške viac než 300 miliárd EUR. Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) varovala, že riziká pokračujúceho znehodnocovania a ubúdania prírodného kapitálu prinášajú so sebou nezvratné zmeny, ktoré by mohli ohroziť dve storočia rastu životnej úrovne a viesť k značným nákladom ⁽⁵⁾.
9. Na riešenie niektorých z týchto zložitých otázok je potrebné plne využívať potenciál existujúcich environmentálnych technológií a zabezpečiť nepretržitý vývoj najlepších dostupných techník a inovácií, ako aj zvýšené využitie trhových nástrojov na ich zavádzanie do priemyslu. Nevyhnutný je tiež rýchly pokrok v perspektívnych odboroch vedy a techniky. Ten by mal byť umožnený podporou výskumu a vytváraním podmienok, ktoré by napomáhali súkromné investície do výskumu. Súčasne je potrebné lepšie pochopiť možné riziká ohrozujúce životné prostredie a zdravie ľudí, ktoré sú spojené s novými technológiami, a tieto technológie lepšie posúdiť a riadiť. To je predpokladom na to, aby verejnosť nové technológie prijala, ako aj na to, aby Únia dokázala účinne a včas identifikovať možné riziká súvisiace s technickým rozvojom a reagovať na ne. Hlavné technologické inovácie by mali byť sprevádzané verejnými dialógmi a participáciami procesmi.
10. Na zabezpečenie dobrého života v budúcnosti by sa mali už dnes prijať naliehavé a koordinované postupy na zlepšenie ekologickej odolnosti a na maximalizáciu prínosov, ktoré môže poskytnúť politika v oblasti životného prostredia hospodárstvu a spoločnosti, a to pri rešpektovaní ekologickej limitov našej planéty. 7. EAP odráža odhodlanie Únie premeniť sa na inkluzívne ekologické hospodárstvo, ktoré zabezpečuje rast a vývoj, chráni zdravie a blahobyt ľudí, poskytuje im dôstojné pracovné miesta, znižuje nerovnosti a investuje do biodiverzity vrátane ekosystémových služieb, ktoré poskytuje, a zachováva ich prírodný kapitál pre ich vlastnú hodnotu a kľúčový prínos pre ľudský blahobyt a hospodársku prosperitu.
11. Na premenu na inkluzívne ekologické hospodárstvo je potrebné začlenenie otázok životného prostredia do ďalších politík, napríklad v oblasti energetiky, dopravy, poľnohospodárstva, rybárstva, obchodu, ekonomiky a priemyslu, výskumu a inovácií, zamestnanosti, rozvoja, zahraničných vecí, bezpečnosti, vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj sociálnej politiky a politiky cestovného ruchu, aby sa vytvoril súdržný, vzájomne prepojený prístup. Opatrenia v rámci Únie by mali dopĺňať aj posilnené opatrenia na celosvetovej úrovni a spolupráca so susednými krajinami pri riešení spoločných výziev.
12. Únia začala túto premenu za pochodu pomocou dlhodobých, integrovaných stratégií na zastavenie straty biodiverzity ⁽⁶⁾, zlepšenie efektívneho využívania zdrojov ⁽⁷⁾ a urýchlenie prechodu na bezpečné a udržateľné nízkouhlíkové hospodárstvo ⁽⁸⁾. Komisia ďalej začlenila environmentálne otázky a ciele do nedávnych iniciatív prijatých v iných kľúčových oblastiach politiky vrátane energetiky ⁽⁹⁾ a dopravy ⁽¹⁰⁾ a snaží sa zlepšiť environmentálne prínosy prostredníctvom reformy politík Únie v oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, rybárstva a súdržnosti, pričom vychádza z doterajších výsledkov. V tomto ohľade krížové plnenie osobitne významne prispieva k udržateľnosti poľnohospodárstva tým, že podporuje ochranu zraniteľných ekosystémov, ako sú vodné útvary, pôda a biotopy pre druhy.

⁽¹⁾ SEC(2011)1067; Životné prostredie Európy – stav a perspektíva 2010: Hodnotenie globálnych megatrendov (SOER, 2010).

⁽²⁾ Správa o globálnej udržateľnosti vydaná panelom odborníkov, ktorý zriadil generálny tajomník OSN, pod názvom „Resilient People, Resilient Planet: A future worth choosing“ (Odolní ľudia, odolná planéta: budúcnosť hodná našej voľby), 2012.

⁽³⁾ Prahové hodnoty spojené s deviatimi „planetárnymi hranicami“ boli zistené, a len čo sa prekročia, mohlo by to viesť k nezvratným zmenám s potenciálne katastrofálnymi následkami pre človeka, vrátane: zmeny klímy, straty biodiverzity, globálneho sladkovodného používania, okysľovania oceánov, cyklov dusíka a fosforu a zmeny vo využívaní pôdy (Ecology and Society, Vol. 14, No 2, 2009).

⁽⁴⁾ Podľa Sternovej správy o ekonomii zmeny klímy sa celkové náklady na zmenu klímy bez prijatia opatrení vyrovnajú každoročnej strate minimálne 5 % celkového hrubého domáceho produktu (HDP). Táto výška môže narásť na 20 % HDP, ak sa zohľadnia širšie riziká a vplyvy.

⁽⁵⁾ Environmentálny výhľad OECD do roku 2050: Dôsledky nekonania (správa, 2012).

⁽⁶⁾ KOM(2011) 244.

⁽⁷⁾ KOM(2011) 571.

⁽⁸⁾ KOM(2011) 112.

⁽⁹⁾ KOM(2011) 885.

⁽¹⁰⁾ KOM(2011) 144.

13. Únia sa zaviazala plniť celý rad právne záväzných záväzkov v rámci multilaterálnych environmentálnych dohôd, ako aj politických záväzkov týkajúcich sa životného prostredia vrátane záväzkov prijatých na konferencii Organizácie Spojených národov o trvalo udržateľnom rozvoji (Rio + 20) ⁽¹⁾. V záveroch z Rio + 20 sa uznáva, že inkluzívne a ekologické hospodárstvo je dôležitý nástroj na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja a odstránenia chudoby. V uvedenom dokumente sa stanovuje rámec pre opatrenia pokrývajúce všetky tri rozmary trvalo udržateľného rozvoja (životné prostredie, sociálny a hospodársky rozvoj), z ktorých sa mnohé odrážajú v prioritných cieľoch 7. EAP. Na Rio + 20 sa tiež dohodlo vypracovanie cieľov trvalo udržateľného rozvoja, ktoré sú v súlade s rozvojovou agendou OSN po roku 2015 a do nej integrované, aby sa posilnil inštitucionálny rámec a vypracovala stratégia financovania pre udržateľný rozvoj. Na Rio + 20 sa tiež prijal 10-ročný rámec programov pre udržateľnú spotrebu a výrobu. Únia a jej členské štáty by teraz mali zabezpečiť implementovanie týchto záväzkov v Únii a mali by podporovať ich globálne vykonávanie.
14. 7. EAP dopĺňa uvedené úsilie vymedzením prioritných cieľov, ktoré má Únia dosiahnuť v období do roku 2020. 7. EAP podporuje implementáciu a podnecuje opatrenia na všetkých úrovniach a podporuje investície súvisiace so životným prostredím a klímou aj na obdobie po roku 2020.
15. V mnohých prípadoch budú opatrenia na dosiahnutie prioritných cieľov potrebné predovšetkým na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni, v súlade so zásadou subsidiarity. V iných prípadoch bude potrebné vykonať dodatočné opatrenia na úrovni Únie a medzinárodnej úrovni. Verejnosť by mala tiež hrať aktívnu úlohu a mala by byť riadne informovaná o politike v oblasti životného prostredia. Vzhľadom na to, že politika v oblasti životného prostredia patrí do spoločnej právomoci Únie, jedným z účelov 7. EAP je vytvoriť spoločnú zodpovednosť za spoločné ciele a zámery a zabezpečiť rovnaké podmienky pre podniky a orgány verejnej moci. Jasný ciele a zámery zároveň tvorcom politik a ďalším zainteresovaným stranám vrátane regiónov a miest, podnikov, sociálnych partnerov a jednotlivých občanov naznačia smerovanie a poskytnú predvídateľný rámec činností.
16. Integrovaný a súdržný rozvoj politiky v oblasti životného prostredia a klímy môže pomôcť zabezpečiť, že ekonomika a spoločnosť Únie budú dobre pripravené čeliť vyššie uvedeným výzvam. Toto opatrenie bude vyžadovať zameranie sa na tri tematické ciele:
- a) chrániť, zachovávať a zveľaďovať prírodný kapitál Únie;
 - b) prejsť v Únii na nízkouhlíkové ekologické a konkurencieschopné hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje;
 - c) chrániť občanov Únie pred environmentálnymi vplyvmi a rizikami ohrozujúcimi ich zdravie a blahobyt.

Tieto tri tematické ciele sú vzájomne prepojené a mali by byť sledované súbežne. Opatrenia prijaté v rámci jedného cieľa často pomáhajú prispieť k dosiahnutiu ostatných cieľov. Napríklad zlepšenie účinnosti využívania zdrojov zmierni vplyv na prírodný kapitál, pričom zvyšovanie odolnosti prírodnej kapitálovej základne Únie prinesie výhody pre ľudské zdravie a blahobyt. Opatrenie na zmiernenie a prispôsobenie sa zmene klímy zvýši odolnosť ekonomiky a spoločnosti Únie, a zároveň bude stimulovať inovácie a chrániť prírodné zdroje Únie.

TEMATICKÉ PRIORITY

Prioritný cieľ 1: Chrániť, zachovávať a zveľaďovať prírodný kapitál Únie

17. Hospodárska prosperita a blahobyt Únie sa opierajú o prírodný kapitál, napr. jeho biodiverzitu vrátane ekosystémov poskytujúcich základné výrobky a služby, od úrodnej pôdy a multifunkčných lesov po produktívny pôdny fond a moria, od kvalitných sladkých vôd a čistého vzduchu po opeľovanie a reguláciu klímy až po ochranu pred prírodnými katastrofami. Rozsiahly súbor právnych predpisov Únie sa snaží chrániť, zachovávať a zveľaďovať prírodný kapitál, a to vrátane rámcovej smernice o vode ⁽²⁾, rámcovej smernice o morskej stratégii ⁽³⁾, smernice o komunálnych odpadových vodách ⁽⁴⁾, smernice o dusičnanoch ⁽⁵⁾, smernice o povodniach ⁽⁶⁾, smernice

⁽¹⁾ Rezolúcia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov A/Res/66/288.

⁽²⁾ Smernica 2000/60/ES.

⁽³⁾ Smernica 2008/56/ES.

⁽⁴⁾ Smernica Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd (Ú. v. ES L 135, 30.5.1991, s. 40).

⁽⁵⁾ Smernica Rady 91/676/EHS z 12. decembra 1991 o ochrane vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov (Ú. v. ES L 375, 31.12.1991, s. 1).

⁽⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES z 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizík (Ú. v. EÚ L 288, 6.11.2007, s. 27).

o prioritných látkach ⁽¹⁾, smernice o kvalite ovzdušia a s ňou súvisiacich smerníc ⁽²⁾, ako aj smernice o biotopoch a smernice o vtákoch ⁽³⁾. K zmierneniu vplyvov na pôdu a biodiverzitu vrátane ekosystémov, druhov a biotopov, ako aj k zníženiu úniku živín prispievajú aj právne predpisy v oblasti boja proti zmene klímy, v oblasti chemických látok, priemyselných emisií a odpadu.

18. Z nedávnych hodnotení však vyplýva, že biodiverzita v Únii stále ubúda a že väčšina ekosystémov je vážne poškodená ⁽⁴⁾ v dôsledku rôznych vplyvov. Napríklad invazívne cudzie druhy predstavujú väčšie riziko pre rastliny, zvieratá a ľudské zdravie, životné prostredie a hospodárstvo, než sa doteraz odhadovalo. V stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 sa stanovujú ciele a opatrenia nevyhnutné na zvrátenie týchto nepriaznivých trendov, na zastavenie straty biodiverzity a degradácie ekosystémových služieb do roku 2020 a na ich obnovu v realizovateľnom rozsahu ⁽⁵⁾. Aby mohla Únia splniť svoj hlavný cieľ v oblasti biodiverzity do roku 2020, musí sa zintenzívniť implementácia uvedenej stratégie a úsilie o plnenie v nej uvedených cieľov. Sú do nej síce začlenené opatrenia na zlepšenie vykonávania smernice o vtákoch a smernice o biotopoch vrátane sústavy Natura 2000, no na dosiahnutie hlavného cieľa bude potrebné úplné vykonávanie všetkých platných právnych predpisov zameraných na ochranu prírodného kapitálu.
19. Napriek požiadavke uvedenej v rámcovej smernici o vode, a to chrániť, zlepšovať a obnoviť všetky útvary povrchovej a podzemnej vody, a doterajšiemu značnému úsiliu bude cieľ dosiahnuť „dobrý ekologický stav“ do roku 2015 splnený pravdepodobne len v prípade 53 % útvarov povrchových vôd v Únii ⁽⁶⁾. Cieľ rámcovej smernice o morskej stratégii dosiahnuť do roku 2020 „dobrý environmentálny stav“ je vystavený výrazným tlakom, okrem iného aj pre nadmerný rybolov, znečisťovanie (vrátane znečisťovania podmorských oblastí hlukom a odpadkov v moriach) spolu s účinkami globálneho otepľovania, ako je okysľovanie, v európskych moriach. Najmä v Stredozemnom a Čiernom mori, kde väčšina pobrežných štátov nie sú členskými štátmi Únie, bude mať úzka spolupráca v rámci Únie a s jej susedmi zásadný význam pre efektívne riešenie týchto problémov. A aj keď politika Únie v oblasti ovzdušia a priemyselných emisií pomohla zmenšiť mnohé formy znečisťovania, ekosystémy naďalej trpia nadmerným ukladaním dusíka a síry a znečisťovaním ozónom, ktoré súvisia s emisiami z dopravy, výroby elektrickej energie a neudržateľných poľnohospodárskych postupov.
20. Ochrana, zachovanie, zveľadenie a ocenenie prírodného kapitálu Únie si preto vyžadujú riešenie problémov pri zdroji okrem iného prostredníctvom lepšieho začlenenia cieľov týkajúcich sa prírodného kapitálu do vypracúvania a vykonávania iných politík, čím sa zabezpečí súdržnosť politík a spoločné prínosy. Na podporu týchto cieľov sú určené prvky súvisiace so životným prostredím uvedené v návrhoch reforiem Komisie, najmä týkajúcich sa politiky Únie v oblasti poľnohospodárstva, rybárstva a súdržnosti, ktoré sú podložené návrhmi na ekologizáciu rozpočtu Únie v rámci viacročného finančného rámca na obdobie rokov 2014 – 2020. Keďže poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo spolu tvoria 78 % krajinej pokrývky Únie, zohrávajú významnú úlohu pri zachovávaní prírodných zdrojov, najmä vody dobrej kvality a kvalitnej pôdy, ako aj biodiverzity a rôznorodých kultúrnych krajín. Ekologizácia SPP bude podporovať environmentálne prospešné poľnohospodárske a lesnícke postupy, ako napríklad diverzifikáciu plodín, ochranu trvalých trávnych porastov a pastvín, a trvalo udržateľné agrolesníctvo, a bude tiež podporovať zriaďovanie a udržiavanie ekologicky hodnotných oblastí poľnohospodárskej pôdy a zalesnených oblastí vrátane prostredníctvom extenzívnych a tradičných postupov. Takisto zvýši kapacitu odvetvia využívania pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesného hospodárstva pôsobiť ako pohlcovač uhlíka. Základným prvkom udržateľného poľnohospodárstva je hospodárenie zodpovedné voči budúcim generáciám, ktoré zároveň úsporne využíva zdroje a je produktívne.
21. Únia má najväčšie námorné územie na svete, a preto má značnú zodpovednosť za zabezpečenie ochrany morského prostredia. V prípade morského prostredia platí, že hoci námorné odvetvie ponúka ekonomické príležitosti od rybolovu, cez loďnú dopravu a akvakultúru až po suroviny, získavanie energie na mori a morské biotechnológie, je nevyhnutné zabezpečiť ich využívanie v súlade s ochranou a udržateľnou správou morských a pobrežných ekosystémov. Vo vzájomnom spojení môže námorné priestorové plánovanie a integrované riadenie pobrežných zón vnútri a medzi členskými štátmi zohrávať dôležitú úlohu pri koordinácii udržateľného využívania morských vôd a pobrežných zón pri uplatňovaní ekosystémového prístupu k správe rôznych odvetvových činností v týchto oblastiach. Morské prostredie nie je dostatočne chránené sčasti preto, že dokončenie sústavy Natura 2000 je oneskorené, čo vyžaduje ďalšie úsilie zo strany členských štátov. Chránené morské oblasti musia byť aj efektívnejšie riadené.

⁽¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/105/ES zo 16. decembra 2008 o environmentálnych normách kvality v oblasti vodnej politiky, o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc Rady 82/176/EHS, 83/513/EHS, 84/156/EHS, 84/491/EHS a 86/280/EHS a o zmene a doplnení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES (Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008, s. 84).

⁽²⁾ Smernica 2008/50/ES a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/107/ES z 15. decembra 2004, ktorá sa týka arzénu, kadmia, ortuti, niklu a polycyklických aromatických uhľovodíkov v okolitom ovzduší (Ú. v. EÚ L 23, 26.1.2005, s. 3).

⁽³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7) a smernica 92/43/EHS.

⁽⁴⁾ Technická správa Európskej agentúry pre životné prostredie 12/2010.

⁽⁵⁾ Odsek 14 záverov Európskej rady z 26. marca 2010 (EUCO 7/10) uvádza: „Je nevyhnutné zvrátiť pokračujúci trend straty biodiverzity a degradáciu ekosystémov. Európska rada je odhodlaná naplniť dlhodobú víziu v oblasti biodiverzity do roku 2050 a cieľ na rok 2020, ktoré sú stanovené v záveroch Rady z 15. marca 2010.“

⁽⁶⁾ COM(2012) 673.

22. Ako súčasť politiky Únie v oblasti zmeny klímy by sa mali vo väčšej miere uplatňovať postupy na prispôbenie sa zmene klímy a jej zmiernenie, ktoré rešpektujú ekosystém a sú prospešné aj pre biodiverzitu a poskytovanie ďalších ekosystémových služieb, zatiaľ čo pri rozhodovaní týkajúcom sa energie z obnoviteľných zdrojov by sa mali plne zohľadňovať ďalšie environmentálne ciele, ako je zachovanie biodiverzity a ochrana pôdy a vôd. Napokon bude treba zaviesť opatrenia na riešenie znečistenia ovzdušia spojeného s dopravou a emisiami CO₂ ⁽¹⁾.
23. Degradácia, fragmentácia a neudržateľné využívanie pôdy v Únii ohrozuje poskytovanie niekoľkých kľúčových ekosystémových služieb a biodiverzitu a zvyšuje zraniteľnosť Európy voči zmene klímy a prírodným katastrofám. To ďalej zhoršuje degradáciu pôdy a dezertifikáciu. Vyše 25 % územia Únie je postihnutých pôdnou eróziou spôsobovanou vodou, ktorá ohrozuje funkcie pôdy, s dosahom na kvalitu sladkých vôd. Medzi pretrvávajúce problémy patrí aj kontaminácia a záber pôdy. Predpokladá sa, že v celej Únii je kontaminovaných vyše pol milióna území a pokiaľ tieto územia nebudú identifikované a vyhodnotené, budú naďalej predstavovať potenciálne závažné environmentálne, hospodárske, sociálne a zdravotné riziká. Každoročne sa na účely bytovej výstavby, priemyslu, dopravy alebo na rekreačné účely zaberie vyše 1 000 km² pôdy. Zvrátiť tieto dlhodobé zmeny je zložité alebo nákladné a na ich nápravu sú takmer vždy potrebné kompromisy medzi rôznymi sociálnymi, ekonomickými a environmentálnymi potrebami. Ohľadly na životné prostredie vrátane ochrany vôd a biodiverzity by sa mali začleniť do plánovania rozhodnutí týkajúcich sa využívania pôdy tak, aby sa stali udržateľnejšie, vzhľadom na dosiahnutie cieľa „nulového zaberania pôdy v čistom vyjadrení“ do roku 2050.
24. Rôzne úrovne pokroku sa dosiahli na úrovni členských štátov pri zabezpečovaní ochrany pôdy, a to aj v súvislosti s určením kontaminovaných území, zvyšovania informovanosti, výskumu a vývoja monitorovacích systémov. Pokrok pri posudzovaní rizika a ďalšej snahe o sanáciu je však nerovnomerný a výsledky a oznamovanie na úrovni Únie sú obmedzené. V reakcii na obavy, ako sú nepriaznivé vplyvy na kolobeh vody v prírode, vypracovala Komisia usmernenia pre záber pôdy ⁽²⁾. Ďalšie úsilie na posilnenie regulačného kontextu, rozvoj sietí, zdieľanie vedomostí, vypracúvanie usmernení a identifikovanie príkladov najlepších postupov môže tiež prispieť k lepšej ochrane pôdy. Komisia predložila návrh smernice, ktorou sa ustanovuje rámec pre ochranu pôdy a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2004/35/ES ⁽³⁾.
25. S cieľom obmedziť najzávažnejšie vplyvy ľudskej činnosti na krajinu, pôdu a ďalšie ekosystémy v Európe sa prijímajú opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa v rozhodnutiach o využití pôdy na všetkých príslušných úrovniach venovala náležitá pozornosť environmentálnym, ako aj sociálnym a hospodárskym vplyvom. Závery Rio + 20 uznávajúce hospodársky a sociálny význam dobrého manažmentu krajiny požadujú „svet bez ďalšej degradácie krajiny“. Únia a jej členské štáty by mali zvážiť, ako najlepšie zabezpečiť realizáciu tohto záväzku v rámci svojich príslušných právomocí. Únia a jej členské štáty by mali tiež bezodkladne zvážiť, ako by sa mohli riešiť problémy kvality pôdy s použitím cieleňého a proporčného prístupu založeného na riziku v rámci záväzného právneho rámca. Mali by sa stanoviť aj ciele pre udržateľné využívanie krajiny a pôdy.
26. Hoci sa prísun dusíka a fosforu do životného prostredia Únie za posledných 20 rokov výrazne znížil, nadmerný únik živín naďalej ovplyvňuje kvalitu ovzdušia a vody a má nepriaznivý vplyv na ekosystémy, čo spôsobuje značné problémy pre ľudské zdravie. Na dosiahnutie ďalšieho významného zníženia úniku živín je naliehavo potrebné zaoberať sa najmä únikmi amoniaku v dôsledku neefektívneho hospodárenia s hnojivami a nedostatočného čistenia odpadových vôd. Ďalšie úsilie je potrebné vyvinúť aj na zabezpečenie nákladovo efektívneho a udržateľného riadenia cyklu živín s účinnejším využívaním zdrojov a na efektívnejšie využívanie hnojív. Toto úsilie si vyžaduje investície do výskumu a zlepšenia súdržnosti a vykonávania právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia na riešenie týchto problémov a v prípade potreby sprísniť normy a zaoberať sa cyklom živín v rámci holistického prístupu, ktorý integruje a spája existujúce politiky Únie, ktoré zohrávajú úlohu v boji proti eutrofizácii a nadmernému úniku živín a bráni situácii, keď sú emisie živín posúvané medzi zložkami životného prostredia.
27. Opatrenie v rámci Stratégie EÚ v oblasti biodiverzity na obnovu najmenej 15 % poškodených ekosystémov v Únii a rozšírenie využívania zelenej infraštruktúry (nástroja na zabezpečenie ekologických, ekonomických a sociálnych prínosov v dôsledku prírodných riešení, zahŕňajúceho zeleň, vodné ekosystémy a iné fyzické vlastnosti v pozemných a morských oblastiach) pomôže prekonať fragmentáciu pôdy. V kombinácii s plným vykonávaním smernice o vtákoch a smernice o biotopoch podporených prioritnými akčnými rámcami pomôže toto opatrenie ďalej zveľadiť prírodný kapitál a zvýšiť odolnosť ekosystémov a môže ponúknuť nákladovo efektívne možnosti zmiernenia zmeny

⁽¹⁾ KOM(2011) 144.

⁽²⁾ SWD(2012)0101.

⁽³⁾ KOM(2006) 232.

klímy a prispôsobenia sa tejto zmene a riadenie rizík spojených s katastrofami. Úsilie členských štátov o zmapovanie a vyhodnotenie ekosystémov a ich služieb medzicasom zlepši dostupnosť údajov a spolu s iniciatívou „bez čistých strát“ plánovanou na rok 2015 prispeje k udržaniu prírodného kapitálu v celej jeho škále. Začlenenie ekonomickej hodnoty ekosystémových služieb do systémov účtovníctva a podávania správ na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni do roku 2020 povedie k lepšej správe prírodného kapitálu Únie.

28. Na účely ochrany, zachovania a zveľaďovania prírodného kapitálu Únie 7. EAP zabezpečí, že do roku 2020:

- a) sa zastaví strata biodiverzity a degradácia ekosystémových služieb vrátane opeľovania, udržia sa ekosystémy a ich služby a obnoví sa najmenej 15 % degradovaných ekosystémov;
- b) výrazne sa zmierni účinok vplyvov na brakické, pobrežné a sladké vody (vrátane povrchových a podzemných vôd) s cieľom dosiahnuť dobrý stav, udržať ho alebo posilniť, ako sa uvádza v rámcovej smernici o vode;
- c) zmierni sa účinok vplyvov na morské vody s cieľom dosiahnuť alebo udržať dobrý environmentálny stav podľa požiadaviek rámcovej smernice o morskej stratégii, a pobrežné zóny sú riadené udržateľne;
- d) znečistenie ovzdušia a jeho účinky na ekosystémy a biodiverzitu sa ďalej znížia v dlhodobom záujme neprekročovania kritického zaťaženia a úrovni;
- e) krajina v Únii bude manažovaná udržateľným spôsobom, pôda bude dostatočne chránená a výrazne pokročí sanácia kontaminovaných území;
- f) cyklus živín (dusíka a fosforu) bude riadený udržateľnejším spôsobom s účinnejším využívaním zdrojov;
- g) lesné hospodárstvo je udržateľné, a lesy, ich biodiverzita a služby, ktoré poskytujú, sú chránené a pokiaľ možno zvýšené, a zlepši sa odolnosť lesov proti zmene klímy, požiarom, víchriciam, napadnutím škodcami a chorobami.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- i) zintenzívnenie vykonávania stratégie EÚ v oblasti biodiverzity bez omeškania, aby splnila svoje ciele;
- ii) v plnom rozsahu vykonávať koncepciu zabezpečenia ochrany európskych vodných zdrojov (Blueprint) ⁽¹⁾ pri riadnom zohľadnení osobitostí členských štátov a zaistiť, aby ciele kvality vody boli dostatočne podporované politikou zabezpečujúcou opatrenia na zdroji;
- iii) naliehavo zvýšiť úsilie, okrem iného o zabezpečenie dosiahnutia zdravých populácií rýb v súlade so spoločnou rybárskou politikou, rámcovou smernicou o námornej stratégii a medzinárodnými záväzkami. Bojovať proti znečisťovaniu a stanoviť hlavný cieľ zníženia množstva odpadkov v moriach v rámci celej Únie podporovaný opatreniami na zdroji a zohľadňujúci námorné stratégie stanovené členskými štátmi. Dokončiť sústavu chránených morských oblastí Natura 2000 a zabezpečiť udržateľné riadenie pobrežných zón;
- iv) dohodnúť a implementovať stratégiu EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy ⁽²⁾ vrátane začlenenia prispôsobenia sa zmene klímy do kľúčových politických iniciatív a odvetví Únie;
- v) posilniť úsilie o dosiahnutie úplného súladu s právnymi predpismi Únie v oblasti kvality ovzdušia a vymedziť strategické ciele a opatrenia po roku 2020;
- vi) zvýšiť úsilie zamerané na obmedzenie erózie pôdy a zvýšenie obsahu organických látok v pôde, sanáciu kontaminovaných lokalít a na výraznejšie začlenenie hľadísk využívania pôdy do koordinovaného rozhodovania na všetkých príslušných úrovniach riadenia, pričom sa súčasne prijímú ciele zamerané na pôdu a krajinu ako zdroj a ciele v oblasti územného plánovania;
- vii) podniknúť ďalšie kroky na zníženie emisií dusíka a fosforu vrátane emisií z mestských a priemyselných odpadových vôd a z používania hnojív okrem iného lepšou kontrolou na zdroji a opätovným získavaním fosforu z odpadových vôd;
- viii) vypracovať a implementovať obnovenú stratégiu lesného hospodárstva Únie, ktorá sa bude zaoberať rozmanitými požiadavkami týkajúcimi sa lesov a prínosmi lesov a ktorá prispeje k strategickému prístupu k ochrane a zveľaďovaniu lesov okrem iného prostredníctvom udržateľného riadenia lesov;

⁽¹⁾ COM(2012) 673.

⁽²⁾ COM(2013) 216.

- ix) zlepšiť poskytovanie verejných informácií Únie, informovanosti a vzdelávania o politike v oblasti životného prostredia.

Prioritný cieľ 2: Vytvoriť z Únie nízkouhlíkové ekologické a konkurencieschopné hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje

29. Cieľom stratégie Európa 2020 je presadzovať udržateľný rast rozvojom konkurencieschopnejšieho nízkouhlíkového hospodárstva, ktoré efektívne a udržateľne využíva zdroje. Jej hlavná iniciatíva „Európa efektívne využívajúca zdroje“ si kladie za cieľ podporiť prechod smerom k hospodárstvu efektívne využívajúcemu všetky zdroje, úplne oddeľuje hospodársky rast od využívania zdrojov a energie a od jeho vplyvov na životné prostredie, znižuje emisie skleníkových plynov, zvyšuje konkurencieschopnosť efektívnosťou a zavádzaním inovácií a podporuje väčšiu energetickú bezpečnosť a bezpečnosť zdrojov vrátane okrem iného prostredníctvom zníženia celkového využívania zdrojov. Plán Európa efektívne využívajúca zdroje a plán prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo ⁽¹⁾ predstavujú základné kamene hlavnej iniciatívy, ktorou sa stanovuje rámec budúcich činností zameraných na dosiahnutie týchto cieľov, a mali by sa podporovať výmenou najlepších postupov medzi členskými štátmi. Okrem toho partnerstvo medzi Úniou, jej členskými štátmi a priemyslom v rámci integrovanej priemyselnej politiky Únie poskytne nástroj, ako zvýšiť investície a inovácie na šiestich rastových trhoch súvisiacich s ekologickým hospodárstvom ⁽²⁾.
30. V celom hospodárstve sú nevyhnutné inovácie na zlepšenie účinného využívania zdrojov s cieľom zlepšiť konkurencieschopnosť v kontexte rastúcich cien zdrojov, ich nedostatku, obmedzenej ponuky surovín a závislosti od dovozu. Hlavnou hybnou silou inovácií vrátane ekologických inovácií je podnikateľský sektor. Trhy samy o sebe však neprinesú požadované výsledky a v záujme zlepšenia ich environmentálneho správania vyžadujú najmä malé a stredné podniky (MSP) osobitnú pomoc pri zavádzaní nových technológií, a to aj prostredníctvom partnerstiev v oblasti výskumu a inovácií týkajúcich sa odpadu ⁽³⁾. Na zabezpečenie správnych rámcových podmienok pre investície a ekologické inovácie sú nevyhnutné vládne opatrenia na úrovni Únie a na úrovni členských štátov, ktoré by stimulovali rozvoj udržateľného podnikania či vývoj technologických riešení environmentálnych problémov a podporovali udržateľné modely využívania zdrojov ⁽⁴⁾.
31. Táto hlavná požiadavka na riešenie environmentálnych výziev má aj významné sociálno-ekonomické prínosy a môže stimulovať konkurencieschopnosť. Potenciálny nárast počtu pracovných miest, ktorý so sebou prináša prechod na bezpečné a udržateľné nízkouhlíkové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje, je zásadný pre dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020 v oblasti zamestnanosti ⁽⁵⁾. V posledných rokoch zamestnanosť v odvetví ekologických technológií a v sektore služieb v Únii rastie zhruba o 3 % ročne ⁽⁶⁾. Hodnota globálneho trhu pre ekologický priemysel sa odhaduje minimálne na jeden trilión EUR ⁽⁷⁾ a podľa prognóz sa v nasledujúcich 10 rokoch takmer zdvojnásobí. Európske spoločnosti už dosiahli vedúce svetové postavenie v recyklácii a energetickej účinnosti a mali by byť pobádané, aby ťažili z tohto rastu celosvetového dopytu, čo podporuje aj akčný plán v oblasti ekologických inovácií ⁽⁸⁾. Napríklad len v európskom odvetví obnoviteľných zdrojov energie by malo do roku 2020 vzniknúť vyše 400 000 nových pracovných miest ⁽⁹⁾. Udržateľné biohospodárstvo tiež môže prispieť k inteligentnému a zelenému rastu v Európe a bude mať zároveň úžitok zo zvýšenej efektívnosti využívania zdrojov.
32. Na dosiahnutie míľnikov stanovených pre rok 2020 a na vytvorenie konkurencieschopného, bezpečného a udržateľného nízkouhlíkového hospodárstva do roku 2050 je zásadné úplné implementovanie klimaticko-energetického balíka Únie. Hoci Únia je v súčasnosti na dobrej ceste k zníženiu vlastných emisií skleníkových plynov do roku 2020 o 20 % oproti úrovniam v roku 1990, dosiahnutie cieľa 20 % v oblasti energetickej účinnosti si vyžiada omnoho razantnejšie zvyšovanie účinnosti a zmenu správania. Očakáva sa, že v tomto smere bude významným prínosom smernica o energetickej účinnosti ⁽¹⁰⁾, ktorá by mohla byť doplnená požiadavkami na účinnosť, pokiaľ ide o energetické využívanie produktov umiestňovaných na trh Únie. Vzhľadom na rastúci dopyt po energii a prebiehajúce diskusie o rozporoch medzi využívaním pôdy na výrobu potravín a využívaním pôdy na výrobu bioenergie je dôležité aj komplexné posúdenie dostupnosti udržateľnej biomasy. Takisto je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa biomasa vo všetkých jej formách vyrábala a využívala udržateľne a účinne po celý jej životný cyklus s cieľom minimalizovať negatívny vplyv na životné prostredie a klímu alebo mu predchádzať, pričom treba náležite zohľadňovať hospodársky kontext rôznych spôsobov využívania biomasy ako zdroja. To by prispelo k budovaniu nízkouhlíkového hospodárstva.

⁽¹⁾ KOM(2011) 112.

⁽²⁾ COM(2012) 582 s názvom Silnejší európsky priemysel v prospech rastu a oživenia hospodárstva.

⁽³⁾ V rámci zásady IX iniciatívy „Small Business Act“ pre Európu sa navrhujú opatrenia, ktoré majú MSP umožniť premieňať environmentálne výzvy na príležitosti (KOM(2008)0394).

⁽⁴⁾ Fostering Innovation for Green Growth (Podpora inovácií pre ekologický rast) (OECD 2011) a The Eco-Innovation Gap: An economic opportunity for business (Ekologické inovácie ako medzera na trhu: Ekonomická príležitosť pre podnikanie) (EIO 2012).

⁽⁵⁾ COM(2012) 173.

⁽⁶⁾ V roku 2008 odvetvie ekologického priemyslu EÚ zamestnávalo okolo 2,7 milióna ľudí a v roku 2012 to môže byť okolo 3,4 milióna (ECORYS, 2012).

⁽⁷⁾ „The number of Jobs dependent on the Environment and Resource Efficiency improvements“ (Počet pracovných miest závislých od zlepšenia životného prostredia a efektívneho využívania zdrojov) (ECORYS 2012).

⁽⁸⁾ KOM(2011)0899.

⁽⁹⁾ The impact of renewable energy policy on economic growth and employment in the EU (Vplyv politiky energie z obnoviteľných zdrojov na hospodársky rast a zamestnanosť v EÚ) (Employ-RES 2009).

⁽¹⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).

33. K zníženiu emisií skleníkových plynov budú musieť prispieť všetky hospodárske odvetvia, aby sa Únia podieľala spravodlivým dielom na celosvetovom úsilí. Únia musí schváliť ďalšie kroky pre rámec v oblasti klímy a energetiky na obdobie po roku 2020, aby sa pripravila na medzinárodné rokovania o novej právne záväznej dohode, ale aj aby členským štátom, priemyslu a ďalším odvetviam poskytla jasný právne záväzný rámec a cieľ(-le) na vykonanie nevyhnutných strednodobých a dlhodobých investícií potrebných na znižovanie emisií, energetickú efektívnosť a energiu z obnoviteľných zdrojov. Únia preto musí zvážiť možnosti politiky s cieľom uskutočniť prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo postupne a nákladovo efektívne, pričom treba zohľadniť orientačné medzníky stanovené v pláne prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050, ktoré by mali slúžiť ako základ pre ďalšiu prácu. V tomto smere je dôležitým krokom Zelená kniha – Rámec pre politiku v oblasti zmeny klímy a energetickú politiku do roku 2030 ⁽¹⁾. Energetický plán do roku 2050 a biela kniha o doprave musia byť podporené silnými politickými rámcami. Členské štáty navyše musia vypracovať a realizovať dlhodobé nákladovo efektívne a nízkouhlíkové rozvojové stratégie zamerané na dosiahnutie cieľa Únie znížiť emisie skleníkových plynov do roku 2050 o 80 % až 95 % oproti úrovniam roku 1990 v rámci celosvetového úsilia o obmedzenie rastu priemernej teploty na menej než 2 °C v porovnaní s úrovňami z obdobia pred industrializáciou a v kontexte nevyhnutných obmedzení uskutočnených rozvinutými krajinami ako skupinou na základe dôkazov poskytnutých Medzivládny panelom o zmene klímy [Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)]. Ústredným pilierom politiky Únie v oblasti klímy po roku 2020 bude aj naďalej systém obchodovania s emisiami Únie, ktorý by mal byť podrobený štrukturálnej reforme, aby sa podnietili investície do nízkouhlíkových technológií. V súlade s medzinárodnými záväzkami by Únia spolu s ostatnými stranami Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy [United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC)] mala podporovať rozvojové krajiny v ich úsilí o zmiernenie zmeny klímy prostredníctvom budovania kapacít, finančnej pomoci a transferu technológií.
34. Zavádzaním najlepších dostupných techník do priemyslu podľa smernice o priemyselných emisiách ⁽²⁾ sa dosiahne zlepšenie modelov využívania zdrojov a zníženie emisií pre viac než 50 000 veľkých priemyselných zariadení v Únii, čo v dlhodobom horizonte významne prispieje k stimulácii vývoja inovatívnych techník, ekologizácii hospodárstva a zníženiu nákladov pre priemysel. Tento rozvoj možno ešte viac podporiť tým, že sa v rámci priemyslu zavedú systémy environmentálneho manažérstva, ako je napríklad EMAS ⁽³⁾.
35. Niektoré existujúce nástroje politiky týkajúce sa výroby a spotreby sú z hľadiska rozsahu obmedzené. Je potrebné vytvoriť rámec, ktorý vyšle výrobcom a spotrebiteľom vhodné signály na podporu efektívneho využívania zdrojov a hospodárstva s uzavretým cyklom. Prijmú sa opatrenia na ďalšie zlepšenie environmentálnych vlastností výrobkov a služieb na trhu Únie počas celého ich životného cyklu, a to vrátane opatrení na zvýšenie dodávky ekologicky udržateľných výrobkov a vyvolanie zásadnej zmeny v dopyte spotrebiteľov po týchto výrobkoch. To sa dosiahne pomocou vyváženej kombinácie stimulov pre spotrebiteľov a podniky (vrátane MSP) a trhových nástrojov a regulácií na zníženie vplyvov ich činností a výrobkov na životné prostredie. Spotrebiteľia by mali prostredníctvom jasného a jednotného označovania dostávať presné, ľahko pochopiteľné a spoľahlivé informácie o výrobkoch, ktoré si kupujú, a to aj v súvislosti s tvrdeniami týkajúcimi sa životného prostredia. Malo by sa optimalizovať balenie s cieľom znížiť na minimum vplyvy na životné prostredie a mali by sa podporovať aj podnikateľské modely účinného využívania zdrojov, ako sú systémy služieb spojených s výrobkami vrátane prenájmu výrobkov. Preskúmajú sa platné právne predpisy týkajúce sa výrobkov, ako napríklad smernica o ekodizajne, smernica o označovaní energetickými štítkami ⁽⁴⁾ a nariadenie o environmentálnej značke ⁽⁵⁾, s cieľom zlepšiť environmentálne vlastnosti výrobkov a efektívne využívanie zdrojov pri výrobkoch počas celého ich životného cyklu a zamerať sa na platné ustanovenia prostredníctvom súdržnejšieho politického a legislatívneho rámca pre udržateľnú výrobu a spotrebu v Únii ⁽⁶⁾. Tento rámec, podporený ukazovateľmi životného cyklu, by sa mal zamerať na roztrieštenosť a obmedzenie rozsahu existujúceho *acquis* v oblasti udržateľnej spotreby a výroby a prostredníctvom neho by sa mali identifikovať a v prípade potreby vyplniť medzery v politike, stimuloch a právnych predpisoch, aby sa tak zabezpečilo zavedenie minimálnych požiadaviek týkajúcich sa environmentálnych vlastností výrobkov a služieb.
36. Vzhľadom na to, že 80 % všetkých vplyvov výrobku na životné prostredie počas jeho životného cyklu vzniká vo fáze jeho navrhovania, rámec politiky Únie by mal zabezpečiť, aby prioritné výrobky uvádzané na trh Únie boli navrhované v súlade so zásadami ekodizajnu s cieľom optimalizovať efektívne využívanie zdrojov a materiálu. Malo by to zahŕňať zameranie sa okrem iného na odolnosť výrobku, jeho opraviteľnosť, možnosť opätovného využitia, recykláciu, obsah recyklovaného materiálu a životnosť. Výrobky by sa mali vyrábať z udržateľných zdrojov a mali

⁽¹⁾ COM(2013) 169.

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17).

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009 z 25. novembra 2009 o dobrovoľnej účasti organizácií v schéme Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS) (Ú. v. EÚ L 342, 22.12.2009, s. 1).

⁽⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES z 21. októbra 2009 o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energeticky významných výrobkov (Ú. v. EÚ L 285, 31.10.2009, s. 10) a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/30/EÚ z 19. mája 2010 o udávaní spotreby energie a iných zdrojov energeticky významnými výrobkami na štítkoch a štandardných informáciách o výrobkoch (Ú. v. EÚ L 153, 18.6.2010, s. 1).

⁽⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 z 25. novembra 2009 o environmentálnej značke EÚ (Ú. v. EÚ L 27, 30.1.2010, s. 1).

⁽⁶⁾ Právne predpisy o ekodizajne, označovaní energetickými štítkami, environmentálnej značke, environmentálnom manažérstve a audite (EMAS) a o nekalých obchodných praktikách sa budú revidovať do roku 2015.

by sa navrhoval s cieľom opätovného využitia a recyklovania. Tieto požiadavky budú musieť byť vykonateľné a presaditeľné. Na úrovni Únie aj na vnútroštátnej úrovni bude posilnené úsilie o odstránenie prekážok pre ekologické inovácie⁽¹⁾ a uvoľnenie plného potenciálu európskych ekologických odvetví, čo bude prínosné pre ekologické pracovné miesta a rast.

37. S cieľom stanoviť rámec opatrení na zlepšenie aspektov účinného využívania zdrojov okrem emisií skleníkových plynov a energie sa vytýčia ciele na zníženie celkového vplyvu spotreby na životné prostredie počas životného cyklu, najmä v odvetví potravinárstva, bytovej výstavby a mobility⁽²⁾. Tieto odvetvia spolu zodpovedajú takmer za 80 % vplyvov spotreby na životné prostredie. V tomto smere by sa tiež mali vziať do úvahy ukazovatele a ciele pre pôdnu, vodnú, materiálovú a uhlíkovú stopu, ako aj ich úloha v rámci európskeho semestra. V záveroch Rio + 20 sa uznala potreba výrazne znížiť straty po zbere poľnohospodárskych plodín a ostatné potravinové straty a odpad v celom potravinovom dodávateľskom reťazci. Komisia by mala predložiť komplexnú stratégiu boja proti zbytočnému plytvaniu potravinami a spolupracovať s členskými štátmi v boji proti produkovaniu nadmerného potravinového odpadu. V tejto súvislosti by boli užitočné opatrenia na prípadné zvýšenie miery kompostovania a anaeróbnej digestie vyhodnotených potravín.
38. Okrem povinných požiadaviek na ekologické verejné obstarávanie určitých kategórií výrobkov⁽³⁾ väčšina členských štátov prijala dobrovoľné akčné plány a mnohé majú stanovené ciele pre konkrétne skupiny výrobkov. Zostáva však značný priestor pre správne orgány na všetkých úrovniach, aby svoj vplyv na životné prostredie ďalej znižovali prostredníctvom rozhodovania o nákupoch. Členské štáty a regióny by mali podniknúť ďalšie kroky na dosiahnutie cieľa uplatňovať kritériá ekologického verejného obstarávania aspoň na 50 % verejných zákaziek. Komisia zväzi navrhnutie právnych predpisov v jednotlivých odvetviach s cieľom stanoviť záväzné požiadavky ekologického verejného obstarávania pre ďalšie kategórie výrobkov a rozsah pravidelného monitorovania pokroku členských štátov na základe primeraných údajov členských štátov, pričom zohľadní potrebu minimalizovať mieru administratívneho zaťaženia. Mali by sa vytvoriť siete dobrovoľných ekologických odberateľov.
39. Je tu tiež značný potenciál na zlepšenie predchádzania vzniku odpadu a odpadového hospodárstva v Únii s cieľom lepšie využívať zdroje, otvoriť nové trhy, vytvoriť nové pracovné miesta a znížiť závislosť od dovozu surovín pri súčasnom znižovaní vplyvov na životné prostredie⁽⁴⁾. V Únii sa každoročne vyprodukuje 2,7 miliardy ton odpadu, z čoho 98 miliónov ton (4 %) predstavuje nebezpečný odpad. V roku 2011 sa v celej Únii vyprodukovalo v priemere 503 kg komunálneho odpadu na jedného obyvateľa, ale táto hodnota sa v jednotlivých členských štátoch pohybovala v rozmedzí od 298 do 718 kg. V priemere sa na prípravu opätovného použitia alebo recyklácie iba 40 % pevného odpadu, zatiaľ čo niektoré členské štáty dosiahnu úroveň 70 %, čo ukazuje, že odpad možno využívať ako jeden z kľúčových zdrojov Únie. Zároveň mnoho členských štátov ukladá vyše 75 % svojho komunálneho odpadu na skládky⁽⁵⁾.
40. Na premenu odpadu na zdroje, ako sa požaduje v pláne Európa efektívne využívajúca zdroje, je potrebné úplné vykonávanie právnych predpisov Únie o odpade, ktoré vychádzajú z prísneho uplatňovania hierarchie spôsobov nakladania s odpadom a vzťahujú sa na rôzne druhy odpadu, v celej Únii⁽⁶⁾. Nevyhnutné je tiež ďalšie úsilie o zníženie vytvárania odpadu na obyvateľa a vytvárania odpadu v absolútnych hodnotách. Obmedzenie energetického zhodnocovania na nerecyklovateľné⁽⁷⁾ materiály, postupné odstránenie skládkovania recyklovateľného alebo zhodnotiteľného odpadu⁽⁸⁾, zabezpečenie vysokej kvality recyklácie v prípade, že využívanie recyklovaného materiálu nemá za následok celkové negatívne účinky na životné prostredie alebo ľudské zdravie, a rozvoj trhov pre druhotné suroviny sú takisto nevyhnutné na dosiahnutie cieľov v oblasti efektívneho využívania zdrojov. S nebezpečným odpadom sa bude musieť nakladať tak, aby sa minimalizovali výrazné nepriaznivé účinky na ľudské zdravie a životné prostredie, ako bolo dohodnuté na Rio + 20. Na dosiahnutie tohto cieľa by sa v celej Únii mali oveľa systematickejšie uplatňovať trhové nástroje a ďalšie opatrenia, ktoré uprednostňujú prevenciu vzniku odpadu, recykláciu a opätovné použitie odpadu vrátane rozšírenej zodpovednosti výrobcu, pričom by sa zároveň mal podporovať rozvoj cyklov netoxického materiálu. Mali by sa odstrániť prekážky na vnútornom trhu Únie brániace činnostiam recyklácie a preskúmať existujúce ciele v oblasti prevencie vzniku odpadu, opätovného použitia, recyklácie, zhodnocovania a znižovania množstva odpadu ukladaného na skládky, aby sa prešlo na hospodárstvo „s uzavretým cyklom“ založené na životnosti, s kaskádovým využívaním zdrojov a takmer nulovým zvyškovým odpadom.

(1) KOM(2011) 899.

(2) Ročná tvorba potravinového odpadu v Únii dosahuje približne 89 miliónov ton, čo predstavuje 179 kg na obyvateľa (BIO Intelligence Service 2010). Súhrnné dôsledky bytovej výstavby a infraštruktúry predstavujú okolo 15 – 30 % všetkých environmentálnych vplyvov súvisiacich so spotrebou v Európe a prispievajú približne 2,5 t ekvivalentu CO₂ na obyvateľa ročne (SEC(2011)1067).

(3) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 106/2008 z 15. januára 2008 o programe Spoločenstva na označovanie energetickej účinnosti kancelárskych zariadení (Ú. v. EÚ L 39, 13.2.2008, s. 1); smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/33/ES z 23. apríla 2009 o podpore ekologických a energeticky úsporných vozidiel cestnej dopravy (Ú. v. EÚ L 120, 15.5.2009, s. 5) a smernica o energetickej efektívnosti.

(4) Napríklad pri úplnom vykonávaní právnych predpisov Únie v oblasti odpadu by sa do roku 2020 ročne ušetrilo 72 miliárd EUR, ročný obrat odvetvia odpadového hospodárstva a recyklácie v Únii by sa zvýšil o 42 miliárd EUR a vytvorilo by sa vyše 400 000 pracovných miest.

(5) Eurostat Stat/13/33 – komunálny odpad 2011.

(6) Smernica 2008/98/ES.

(7) „Recyklácia“ je vymedzená v článku 3 bode 17 smernice 2008/98/ES ako „každá činnosť zhodnocovania, ktorou sa odpadové materiály opätovne spracujú na výrobky, materiály alebo látky určené na pôvodný účel alebo na iné účely. Zahŕňa opätovné spracovanie organického materiálu, ale nezahŕňa energetické zhodnocovanie a opätovné spracovanie na materiály, ktoré sa majú použiť ako palivo alebo na činnosti spätného zasypávania“.

(8) „Zhodnocovanie“ je vymedzené v článku 3 bode 15 smernice 2008/98/ES ako „akákoľvek činnosť, ktorej hlavným výsledkom je prospešné využitie odpadu, ktorý nahradí iné materiály, ktoré by sa inak použili na splnenie určitej funkcie, alebo pripravenosť odpadu na plnenie tejto funkcie v závode alebo v širšom hospodárstve. [...]“.

41. Prioritne sa bude riešiť aj účinné využívanie zdrojov v sektore vodného hospodárstva s cieľom pomôcť dosiahnuť dobrý stav vôd. Aj napriek tomu, že suchá a nedostatok vody zasahujú čoraz väčšiu časť Európy, odhaduje sa, že plytvanie vodou v Európe predstavuje 20 – 40 % dostupnej vody (napríklad úniky v distribučnom systéme alebo nedostatočné zavádzanie technológií v oblasti efektívneho využívania vody). Podľa dostupných modelov stále existuje značný priestor na hospodárnejšie využívanie vody v Únii. Okrem toho sa očakáva, že rastúci dopyt a dôsledky zmeny klímy významne zvýšia tlak na vodné zdroje v Európe. Vzhľadom na tieto skutočnosti by Únia a jej členské štáty mali prijať opatrenia na zabezpečenie toho, aby občania mali prístup k čistej vode a aby odber vody rešpektoval limity dostupných obnoviteľných vodných zdrojov do roku 2020 s cieľom zachovať, dosiahnuť alebo posilniť dobrý stav vody v súlade s rámcovou smernicou o vode vrátane hospodárnejšieho využívania vody pomocou trhových mechanizmov, ako je určovanie cien vody, ktoré odrážajú jej skutočnú hodnotu, a tiež pomocou ďalších nástrojov, ako je vzdelávanie a zvyšovanie povedomia⁽¹⁾. Odvetvia s najvyššou spotrebou, napríklad energetika a poľnohospodárstvo, by sa mali nabádať, aby uprednostnili čo najefektívnejšie využívanie vody. Pokrok bude uľahčený urýchleným predstavovaním a zavádzaním inováčných technológií, systémov a obchodných modelov, ktoré vychádzajú zo strategického plánu vykonávania európskeho partnerstva pre inovácie v oblasti vodného hospodárstva.
42. Dlhodobý a predvídateľný politický rámec pre všetky tieto oblasti pomôže stimulovať úroveň investícií a opatrení potrebných na úplný rozvoj trhov pre ekologickjšie technológie a na podporu udržateľných obchodných riešení. Ukazovatele a ciele účinného využívania zdrojov podporené rozsiahlym súborom údajov by poskytli potrebné usmernenie pre subjekty vo verejnej a v súkromnej sfére s rozhodovacími právomocami pri premene hospodárstva. Tieto ukazovatele a ciele sa po schválení na úrovni Únie stanú neoddeliteľnou súčasťou 7. EAP. Do roku 2015 by sa mali v záujme uľahčenia tohto procesu vypracovať metodiky na meranie efektívnosti využívania zdrojov, pokiaľ ide o vodu, pôdu, materiál a uhlík.
43. S cieľom pretvoriť Úniu na ekologické, konkurencieschopné, nízkouhlíkové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje 7. EAP zabezpečí, že do roku 2020:
- a) Únia splní svoje ciele v oblasti klímy a energetiky stanovené do roku 2020 a bude pracovať na znížení emisií skleníkových plynov do roku 2050 o 80 – 95 % oproti úrovniam z roku 1990 v rámci celosvetového úsilia obmedziť rast priemernej teploty na menej než 2 °C v porovnaní s úrovňami z obdobia pred industrializáciou, a to v súlade s rámcom v oblasti klímy a energetiky na rok 2030, čo je kľúčový krok v tomto procese;
 - b) významne sa zníži celkový vplyv všetkých hlavných odvetví hospodárstva Únie na životné prostredie, budú sa účinnejšie využívať zdroje a zavedú sa metodiky na porovnávanie a meranie. Budú sa využívať trhové a politické stimuly, ktoré podporia podnikateľské investície do efektívneho využívania zdrojov a zároveň sa bude prostredníctvom opatrení na podporu inovácií stimulovať ekologický rast;
 - c) štrukturálne zmeny vo výrobe, technológii a inováciách, ako aj vzoroch spotreby a životnom štýle znížia celkový vplyv výroby a spotreby na životné prostredie, najmä v odvetví potravinárstva, bytovej výstavby a mobility;
 - d) bude sa bezpečne nakladať s odpadom ako so zdrojom, a to aj s cieľom zabrániť škodám na zdraví a životnom prostredí, zníži sa absolútne vytváranie odpadu a vytváranie odpadu na obyvateľa, skládkovanie odpadu sa obmedzí na zvyškový (t. j. nerecyklovateľný a nezhodnotiteľný) odpad so zreteľom na odklady, ktoré umožňuje článok 5 ods. 2 smernice o skládkach odpadov⁽²⁾, a energetické zhodnocovanie sa obmedzí na nerecyklovateľné materiály s ohľadom na článok 4 ods. 2 rámcovej smernice o odpade⁽³⁾;
 - e) zamedzí sa nedostatku vody v Únii alebo sa podstatne obmedzí.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- i) vykonávanie klimaticko-energetického balíka v plnom rozsahu a urýchlené schválenie politického rámca Únie v oblasti klímy a energetiky na rok 2030 s náležitým ohľadom na najnovšiu hodnotiacu správu IPCC a so zreteľom na orientačné medzníky stanovené v pláne prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo, ako aj vývoj v rámci UNFCCC a ďalšie relevantné procesy;
- ii) zovšeobecnenie uplatňovania „najlepších dostupných technológií“ v kontexte smernice o priemyselných emisiách a zvýšenie úsilia zameraného na podporu zavádzania nových inováčných technológií, procesov a služieb;

⁽¹⁾ COM(2012) 673.

⁽²⁾ Smernica Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov (Ú. v. ES L 182, 16.7.1999, s. 1).

⁽³⁾ Smernica 2008/98/ES.

- iii) poskytovanie podnetov pre verejný a súkromný výskum a inovačné úsilie potrebné na vytváranie a zavádzanie inovačných technológií, systémov a obchodných modelov, ktoré urýchlia prechod na bezpečné a udržateľné nízkouhlíkové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje a znížia náklady na tento prechod. Ďalší rozvoj prístupu stanoveného v akčnom pláne v oblasti ekologických inovácií, určenie priorit pre prírodné inovácie, ako aj systémové zmeny, presadzovanie väčšieho podielu ekologických technológií na trhu v Únii a zvyšovanie konkurencieschopnosti európskeho ekologického priemyslu. Stanovenie ukazovateľov a realistických a dosiahnuteľných cieľov v oblasti efektívneho využívania zdrojov;
- iv) vypracovanie metodík merania a referenčného porovnávania do roku 2015 pre efektívne využívanie zdrojov, pokiaľ ide o využívanie pôdy, uhlíka, vody a materiálu, a posúdenie toho, či je vhodné zahrnúť do európskeho semestra hlavný ukazovateľ a cieľ;
- v) vytvorenie koherentnejšieho politického rámca pre udržateľnú výrobu a spotrebu vrátane prípadnej konsolidácie existujúcich nástrojov do jednotného právneho rámca. Preskúvanie právnych predpisov týkajúcich sa výrobkov s cieľom zlepšiť environmentálne vlastnosti výrobkov a efektívnosť využívania zdrojov v spojení s výrobkami počas celého ich životného cyklu. Stimulovanie spotrebiteľského dopytu po ekologicky udržateľných výrobkoch a službách prostredníctvom politik, ktoré podporia ich dostupnosť, cenovú prístupnosť, funkčnosť a atraktívnosť. Vypracovanie ukazovateľov a stanovenie realistických a dosiahnuteľných cieľov na obmedzenie celkového vplyvu spotreby;
- vi) vypracovanie vzdelávacích programov zameraných na ekologické pracovné miesta;
- vii) zvýšenie úsilia dosiahnuť existujúce ciele a preskúvanie prístupov k zelenému verejnému obstarávaniu vrátane jeho rozsahu s cieľom zvýšiť jeho účinnosť. Vytvorenie siete dobrovoľných ekologických odberateľov pre podniky v Únii;
- viii) vykonávanie právnych predpisov Únie v oblasti odpadu v plnom rozsahu. Toto vykonávanie bude zahŕňať uplatňovanie hierarchie spôsobov nakladania s odpadom v súlade s rámcovou smernicou o odpadoch a účinné využívanie trhových nástrojov a ďalších opatrení, ktorými sa zabezpečí: 1. obmedzenie skládkovania odpadu na zvyškový (t. j. nerecyklovateľný a nezhodnotiteľný) odpad so zreteľom na odklady, ktoré umožňuje článok 5 ods. 2 smernice o skládkach odpadov; 2. obmedzenie energetického zhodnocovania na nerecyklovateľné materiály so zreteľom na článok 4 ods. 2 rámcovej smernice o odpadoch; 3. recyklovaný odpad sa využíva ako hlavný, spoľahlivý zdroj surovín pre Úniu prostredníctvom rozvoja cyklov netoxického materiálu; 4. bezpečné nakladanie s nebezpečným odpadom a obmedzenie jeho produkovania; 5. odstránenie nelegálnej prepravy odpadu podporované prísny monitorovaním; a 6. obmedzenie potravinového odpadu. Vykonávajú sa prieskumy platných právnych predpisov v oblasti výrobkov a odpadov vrátane preskúmania hlavných cieľov príslušných smerníc o odpadoch s ohľadom na informácie vyplývajúce z Plánu Európa efektívne využívajúca zdroje, aby sa pokročilo k hospodárstvu s uzavretým cyklom; a odstránia sa prekážky na vnútornom trhu Únie pre recykláciu ohľaduplnú k životnému prostrediu. Je potrebné začať verejné informačné kampane na vytváranie povedomia a pochopenie politiky v oblasti odpadov, ako aj na stimulovanie zmeny správania;
- ix) hospodárnejšie využívanie vody stanovením a monitorovaním cieľov na úrovni povodia na základe spoločnej metodiky pre ciele v oblasti hospodárneho využívania vody, ktorá by sa mala vypracovať v rámci procesu spoločnej implementačnej stratégie, a pomocou trhových mechanizmov, ako je stanovenie cien vody, ako sa uvádza v článku 9 rámcovej smernice o vode, a prípadne pomocou ďalších trhových opatrení. Rozvíjanie prístupov zameraných na využívanie vyčistených odpadových vôd.

Prioritný cieľ 3: Chrániť občanov Únie pred environmentálnymi vplyvmi a rizikami ohrozujúcimi ich zdravie a blahobyt

- 44. Právne predpisy Únie v oblasti životného prostredia znamenajú významný prínos pre zdravie a blahobyt verejnosti. Znečistenie vody, znečistenie ovzdušia a chemické látky však stále patria medzi hlavné obavy širokej verejnosti v Únii v súvislosti so životným prostredím ⁽¹⁾. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) odhaduje, že environmentálne stresové faktory sú zodpovedné za 15 – 20 % všetkých úmrtí v 53 európskych krajinách ⁽²⁾. Podľa OECD sa má do roku 2050 znečistenie ovzdušia v mestách stať hlavnou environmentálnou príčinou úmrtnosti na celom svete.
- 45. Podstatná časť obyvateľov Únie zostáva vystavená úrovniam znečistenia ovzdušia vrátane znečistenia ovzdušia vo vnútorných priestoroch, ktoré prekračujú normy odporúčané WHO ⁽³⁾. Napríklad miestne vykurovanie a spaľovacie motory a zariadenia na uhlie sú významným zdrojom mutagénnych a karcinogénnych polyaromatických uhlíkovodíkov (PAU) a nebezpečných emisií tuhých častíc (PM 10, PM 2,5 a PM 1). Opatrenia sú osobitne potrebné

⁽¹⁾ Osobitný prieskum Eurobarometra 365 (2011).

⁽²⁾ SOER 2010.

⁽³⁾ SOER 2010.

- v oblastiach, ako napríklad v mestách, kde sú ľudia, najmä citlivé či zraniteľné skupiny spoločnosti, a ekosystémy vystavené vysokej úrovni znečisťujúcich látok. V záujme zabezpečenia zdravého životného prostredia pre všetkých by sa miestne opatrenia mali doplniť primeranou politikou na vnútroštátnej úrovni i na úrovni Únie.
46. V mnohých vidieckych oblastiach v Únii je stále problematický prístup k vode s uspokojivou kvalitou, pričom zabezpečenie dobrej kvality vody určenej na kúpanie v Európe by prospelo tak zdraviu ľudí, ako aj odvetviu cestovného ruchu Únie. Čoraz častejšie sa vyskytujú nepriaznivé dôsledky povodní a sucha na ľudské zdravie a hospodársku činnosť, ktoré sú čiastočne spôsobené zmenami hydrologického cyklu a využívania pôdy.
47. Nevykonávanie existujúcej politiky v plnom rozsahu bráni Únii dosiahnuť primerané normy kvality vzduchu a vody. Únia bude aktualizovať ciele v súlade s najnovšími vedeckými poznatkami a bude sa aktívnejšie usilovať zabezpečiť súčinnosť s inými cieľmi politiky v oblastiach, ako sú zmena klímy, mobilita a doprava, biodiverzita a morské a suchozemské prostredie. Napríklad zníženie určitých látok znečisťujúcich ovzdušie vrátane látok s krátkou životnosťou znečisťujúcich klímu môže významne prispieť k zmierneniu zmeny klímy. Informácie na ďalšie práce v tomto smere vyplynú z komplexnej revízie právnych predpisov Únie v oblasti kvality ovzdušia a z uplatňovania koncepcie zabezpečenia ochrany európskych vodných zdrojov (Blueprint).
48. Riešenie znečistenia priamo pri zdroji ostáva prioritou a vykonávanie smernice o priemyselných emisiách prispeje k ďalšiemu zníženiu emisií pochádzajúcich z veľkých priemyselných odvetví. Dosiachnutie cieľov stanovených v pláne jednotného európskeho dopravného priestoru povedie aj k udržateľnejšej mobilite v rámci Únie, čím sa vyrieši hlavný zdroj hluku a miestneho znečistenia ovzdušia.
49. Dostupné údaje týkajúce sa dlhodobého priemerného vystavenia ukazujú, že 65 % Európanov žijúcich vo veľkých mestských oblastiach je vystavených vysokým hladinám hluku ⁽¹⁾ a viac ako 20 % hladinám nočného hluku, v súvislosti s ktorými sa často objavujú nepriaznivé účinky na zdravie.
50. Horizontálne právne predpisy o chemických látkach (nariadenie REACH ⁽²⁾) a nariadenie o klasifikácii, označovaní a balení ⁽³⁾, ako aj právne predpisy týkajúce sa biocídnych výrobkov ⁽⁴⁾ a prípravkov na ochranu rastlín ⁽⁵⁾ poskytujú základnú úroveň ochrany ľudského zdravia a životného prostredia, zabezpečujú stabilitu a predvídateľnosť pre hospodárske subjekty a podporujú zavádzanie vyvíjajúcich sa metód testovania, pri ktorých sa nepoužívajú zvieratá. Stále však existuje neistota v súvislosti so všetkými vplyvmi na ľudské zdravie a životné prostredie, pokiaľ ide o kombinované účinky rozličných chemických látok (zmesí), nanomateriálov, chemických látok, ktoré majú vplyv na endokrinný (hormonálny) systém (endokrinné disruptory), a chemických látok vo výrobkoch. Výskum naznačuje, že niektoré chemické látky majú vlastnosti narušajúce endokrinný systém, ktoré môžu mať viacero nepriaznivých účinkov na zdravie a životné prostredie vrátane vývoja detí, a to eventuálne aj vo veľmi malých dávkach, a tieto účinky sú dôvodom na zváženie preventívnych opatrení.

Vzhľadom na túto skutočnosť je potrebné zintenzívniť úsilie o zabezpečenie toho, aby sa do roku 2020 všetky príslušné látky vyvolávajúce značné obavy vrátane látok s vlastnosťami narušujúcimi endokrinný systém zaradili do zoznamu kandidátskych látok podľa nariadenia REACH. Je potrebné prijať opatrenia na riešenie týchto otázok, najmä ak má Únia dosiahnuť cieľ, ktorý bol dohodnutý na svetovom samite o trvalo udržateľnom rozvoji v roku 2002, opätovne potvrdený na Rio + 20 a prijatý aj ako cieľ Strategického prístupu k medzinárodnému riadeniu v oblasti chemikálií, a to zabezpečiť, aby sa do roku 2020 „minimalizovali významné škodlivé dôsledky“ chemických látok na ľudské zdravie a životné prostredie, a reagovať na nové a objavujúce sa problémy a výzvy účinne, efektívne, súdržne a koordinovane.

Únia bude ďalej rozvíjať a uplatňovať prístupy k riešeniu otázok týkajúcich sa kombinovaných účinkov chemických látok a bezpečnosti v súvislosti s látkami s vlastnosťami narušujúcimi endokrinný systém vo všetkých príslušných právnych predpisoch Únie. Únia vypracuje predovšetkým harmonizované kritériá založené na riziku na identifikovanie látok s vlastnosťami narušujúcimi endokrinný systém. Únia tiež stanoví komplexný prístup k minimalizácii vystavenia nebezpečným látkam vrátane chemických látok vo výrobkoch. Bezpečnosť a udržateľné riadenie nanomateriálov a materiálov s podobnými vlastnosťami budú zabezpečené v rámci komplexného prístupu, ktorý zahŕňa posúdenie a riadenie rizík, poskytovanie informácií a monitorovanie. Panujú tiež obavy z možného vplyvu materiálov, ktoré obsahujú častice takej veľkosti, že nepatria do rozsahu vymedzenia nanomateriálov, ale môžu mať

⁽¹⁾ „Vysoké hladiny hluku“ sú vymedzené ako hladiny hluku nad 55dB Ldvn a 50dB Lnoc.

⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Ú. v. EÚ L 396, 30.12.2006, s. 1).

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 z 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 (Ú. v. EÚ L 353, 31.12.2008, s. 1).

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 528/2012 z 22. mája 2012 o sprístupňovaní biocídnych výrobkov na trhu a ich používaní (Ú. v. EÚ L 167, 27.6.2012, s. 1).

⁽⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 z 21. októbra 2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh, a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 1).

podobné vlastnosti ako nanomateriály, na životné prostredie a ľudské zdravie. Komisia by mala tieto obavy podrobnejšie preskúmať v rámci plánovanej revízie vymedzenia pojmu nanomateriály v roku 2014 so zreteľom na skúsenosti a vedecký a technický vývoj. Spoločne tieto prístupy rozšíria databázu poznatkov o chemických látkach a poskytnú predvídateľný rámec usmerňujúci vývoj udržateľnejších riešení.

51. Rastúci trh pre bioprodukty, biochemikálie a biomateriály môže zároveň ponúknuť výhody, ako sú nižšie emisie skleníkových plynov a nové trhové príležitosti, treba však starostlivo dbať na zabezpečenie udržateľnosti celého životného cyklu týchto výrobkov, bez zhoršenia konkurencieschopnosti ohľadom pôdy alebo vody či zvýšenia emisií.
52. Zmena klímy bude ďalej zhoršovať problémy životného prostredia tým, že bude spôsobovať dlhotrvajúce obdobia sucha a vlny horúčav, záplavy, búrky, lesné požiare, eróziu pôdy a pobrežia, ako aj nové alebo virulentnejšie formy ochorení ľudí, zvierat alebo rastlín. Na zabezpečenie dostatočnej pripravenosti Únie čeliť vplyvom a zmenám vyplývajúcim zo zmeny klímy a posilniť jej environmentálnu, hospodársku a spoločenskú odolnosť by sa mali prijať ciele opatrenia. Vzhľadom na to, že mnoho odvetví je a vo zvýšenej miere bude vystavených vplyvom zmeny klímy, otázky spojené s prispôbením sa tejto zmene a riadením rizík v prípade katastrof je potrebné podrobnejšie začleniť do politik Únie.
53. Opatrenia na zvýšenie odolnosti životného prostredia a odolnosti proti zmene klímy, akými sú obnova ekosystémov a ekologická infraštruktúra, navyše môžu mať aj významné sociálno-ekonomické prínosy vrátane prínosov pre verejné zdravie. Súčinnosť a prípadné kompromisy medzi cieľmi v oblasti klímy a ďalšími environmentálnymi cieľmi, napríklad kvalitou ovzdušia, musia byť riadené zodpovedajúcim spôsobom. Napríklad prechod na niektoré palivá s nižšími emisiami CO₂ v reakcii na faktory zmeny klímy alebo zabezpečenie dodávok by mohol viesť k podstatnému zvýšeniu emisií tuhých častíc a nebezpečných emisií, najmä keď neexistujú vhodné technológie na znižovanie emisií.
54. V záujme ochrany občanov Únie pred vplyvmi na životné prostredie a rizikami, ktoré ohrozujú ich zdravie a blahobyť, 7. EAP zabezpečí, že do roku 2020:
 - a) nastane výrazné zlepšenie kvality vonkajšieho ovzdušia v Únii, ktorá sa priblíži k hodnotám odporúčaným WHO, pričom kvalita ovzdušia vo vnútorných priestoroch sa už zlepšila na základe príslušných usmernení WHO;
 - b) sa výrazne zníži zamorenie hlukom v Únii a priblíži sa k úrovniam odporúčaným WHO;
 - c) občania v celej Únii budú mať prospech z vysokých štandardov pre bezpečnú pitnú vodu a vodu určenú na kúpanie;
 - d) vo všetkých príslušných právnych predpisoch Únie sa budú účinne riešiť otázky týkajúce sa kombinovaných účinkov chemických látok a bezpečnosti v súvislosti s látkami s vlastnosťami narúšajúcimi endokrinný systém, a posúdia sa a minimalizujú riziká ohrozujúce životné prostredie a zdravie, najmä v prípade detí, ktoré súvisia s používaním nebezpečných látok vrátane chemických látok vo výrobkoch. Určia sa dlhodobé opatrenia na dosiahnutie cieľa, ktorým je netoxické životné prostredie;
 - e) nebude mať využívanie prípravkov na ochranu rastlín žiadne škodlivé účinky na ľudské zdravie ani neprijateľný vplyv na životné prostredie a že tieto prípravky sa budú používať udržateľným spôsobom;
 - f) sa budú účinne riešiť obavy týkajúce sa bezpečnosti v súvislosti s nanomateriálmi a materiálmi s podobnými vlastnosťami ako súčasť súdržného prístupu v právnych predpisoch;
 - g) sa dosiahne rozhodujúci pokrok v prispôbovaní sa vplyvom zmeny klímy.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- i) vykonávať aktualizovanú politiku Únie v oblasti kvality ovzdušia v súlade s najnovšími vedeckými poznatkami a vypracúvať a realizovať opatrenia na boj proti znečisťovaniu ovzdušia pri zdroji s prihliadnutím na rozdiely medzi zdrojmi znečistenia ovzdušia vo vnútorných priestoroch a vonkajšieho ovzdušia;
- ii) vykonávať aktualizovanú politiku Únie v oblasti hluku v súlade s najnovšími vedeckými poznatkami a opatrenia zamerané na zníženie hluku pri zdroji, a to vrátane zlepšení v urbanistickom plánovaní;
- iii) zintenzívniť úsilie pri implementácii rámcovej smernice o vode, smernice o kvalite vody určenej na kúpanie ⁽¹⁾ a smernice o kvalite pitnej vody ⁽²⁾, najmä v prípade malých dodávateľov vody určenej na ľudskú spotrebu;
- iv) pokračovať vo vykonávaní nariadenia REACH s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia a životného prostredia, ako aj voľný pohyb chemických látok na vnútornom trhu, a zároveň zvýšiť konkurencieschopnosť a mieru inovácií pri zohľadnení osobitných potrieb MSP. Vypracovať do roku 2018 stratégiu Únie pre netoxické životné prostredie, ktorá bude podporovať inovatívnosť a vývoj udržateľných substitútov vrátane nechemických roztokov, a vychádzať pri tom z horizontálnych opatrení, ktoré majú byť prijaté do roku 2015, aby zaistili: 1. bezpečnosť vyrábaných nanomateriálov a materiálov s podobnými vlastnosťami; 2. minimalizáciu

⁽¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/7/ES z 15. februára 2006 o riadení kvality vody určenej na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS (Ú. v. EÚ L 64, 4.3.2006, s. 37).

⁽²⁾ Smernica Rady 98/83/ES z 3. novembra 1998 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu (Ú. v. ES L 330, 5.12.1998, s. 32).

- vystavenia látkam s vlastnosťami narúšajúcimi endokrinný systém; 3. primerané regulačné prístupy vzťahujúce sa na kombinované účinky chemických látok, a 4. minimalizáciu expozície chemickým látkam vo výrobkoch vrátane, okrem iného, dovezených výrobkov v záujme podpory cyklov netoxických materiálov a zníženia expozície škodlivým látkam v uzavretých priestoroch;
- v) sledovať vykonávanie právnych predpisov Únie o udržateľnom využívaní biocídnych výrobkov a prípravkov na ochranu rastlín a v prípade potreby preskúmať tieto predpisy tak, aby zohľadňovali najnovšie vedecké poznatky;
- vj) schváliť a vykonávať stratégiu EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy vrátane začlenenia faktorov týkajúcich sa prispôsobenia sa zmene klímy a riadenia rizík v prípade katastrof do kľúčových politických iniciatív a odvetví Únie.

PODPORNÝ RÁMEC

55. Na dosiahnutie vyššie uvedených prioritných tematických cieľov je potrebný podporný rámec, ktorý umožní prijímať účinné opatrenia. Prijímajú sa opatrenia na zlepšenie štyroch kľúčových pilierov tohto podporného rámca: zlepšiť spôsob, akým sa vykonáva environmentálne právo Únie vo všetkých oblastiach, posilniť základňu vedeckých poznatkov a faktov pre politiku v oblasti životného prostredia, zabezpečiť investície a vytvoriť správne stimuly na ochranu životného prostredia, a napokon zlepšiť začlenenie problematiky životného prostredia v rámci politiky v oblasti životného prostredia a medzi politikou v oblasti životného prostredia a ostatné politiky, a zlepšiť zároveň aj ich súdržnosť. Tieto horizontálne opatrenia budú prínosom pre politiku Únie v oblasti životného prostredia i nad rozsah pôsobnosti a časový harmonogram 7. EAP.

Prioritný cieľ 4: Maximalizovať prínosy právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia zlepšením ich vykonávania

56. Okrem významných prínosov pre zdravie a životné prostredie plynú zo zabezpečenia riadneho vykonávania právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia trojaké výhody: vytvorenie rovnakých podmienok pre hospodárske subjekty pôsobiace na vnútornom trhu, stimulácia inovácií a podpora výhod spojených s prvenstvom pre európske spoločnosti v mnohých odvetviach. Náklady spojené s nevykonávaním právnych predpisov sú naopak vysoké, všeobecne sa odhadujú na približne 50 miliárd EUR ročne vrátane nákladov súvisiacich s prípadmi porušenia právnych predpisov⁽¹⁾. Len v roku 2009 bolo zaznamenaných 451 prípadov porušenia právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia, v roku 2011 bolo nahlásených ďalších 299 prípadov a ďalších 114 nových konaní bolo iniciovaných⁽²⁾, čím sa *acquis* v oblasti životného prostredia stalo oblasťou práva Únie s najväčším počtom konaní vo veci porušenia právnych predpisov. Komisia tiež dostáva množstvo sťažností priamo od občanov Únie, z ktorých mnohé by sa dali lepšie riešiť na úrovni členských štátov alebo na miestnej úrovni.
57. Zlepšenie vykonávania *acquis* Únie v oblasti životného prostredia na úrovni členských štátov preto bude mať v nadchádzajúcich rokoch najvyššiu prioritu. Existujú významné rozdiely v tomto vykonávaní medzi jednotlivými členskými štátmi aj v rámci členských štátov. Subjekty zapojené do vykonávania právnych predpisov v oblasti životného prostredia na úrovni Únie, na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni je potrebné vybaviť poznatkami, nástrojmi a schopnosťami tak, aby sa zvýšili prínosy plynúce z týchto právnych predpisov a zlepšilo sa riadenie procesu ich presadzovania.
58. Veľký počet prípadov porušenia právnych predpisov, sťažností a petícií v oblasti životného prostredia poukazuje na potrebu účinného a realizovateľného systému kontrol a rovnováh na vnútroštátnej úrovni s cieľom pomôcť identifikovať a riešiť problémy spojené s vykonávaním právnych predpisov a zároveň na potrebu opatrení, ktoré by v prvom rade vzniku týchto problémov predchádzali, napríklad prepojenie medzi príslušnými správnymi orgánmi, ktoré sú zodpovedné za vykonávanie právnych predpisov, a odborníkmi počas fázy tvorby politik. V tejto súvislosti bude úsilie v období do roku 2020 zamerané na zlepšenie v štyroch kľúčových oblastiach.
59. Po prvé zlepšiť sa spôsob zhromažďovania a šírenia poznatkov o vykonávaní právnych predpisov s cieľom pomôcť širokej verejnosti a odborníkom v oblasti životného prostredia plne pochopiť cieľ a prínosy právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia, ako aj spôsob, akým orgány vnútroštátnej a miestnej správy realizujú záväzky Únie⁽³⁾. K splneniu tohto cieľa by sa dalo prispieť aj primeraným využitím dostupných online nástrojov. Pomoc bude upriamená na problémy súvisiace s vykonávaním, ktoré sú špecifické pre jednotlivé členské štáty, podobne ako v prípade individuálneho prístupu uplatňovaného počas európskeho semestra. Vypracujú sa napríklad partnerské dohody medzi Komisiou a jednotlivými členskými štátmi o vykonávaní právnych predpisov na riešenie takých otázok, ako napríklad kde získať finančnú podporu na ich vykonávanie a lepšie informačné systémy na sledovanie dosiahnutého pokroku. Aby maximalizovali účinnosť tohto prístupu, členské štáty by v prípade potreby a v súlade so svojimi správnymi postupmi mali podporovať zapojenie miestnych a regionálnych orgánov. Technická platforma pre spoluprácu v oblasti životného prostredia, ktorú zriadil Výbor regiónov spolu s Komisiou, uľahčí dialóg a zhromažďovanie informácií s cieľom zlepšiť vykonávanie právnych predpisov na miestnej úrovni.

⁽¹⁾ Náklady spojené s nevykonávaním *acquis* v oblasti životného prostredia (COWI 2011).

⁽²⁾ 29. výročná správa o kontrole uplatňovania práva EÚ (2011) (COM(2012) 714).

⁽³⁾ COM(2012) 095.

60. Po druhé Únia rozšíri požiadavky týkajúce sa inšpekcii a dohľadu na širší súbor práva Únie v oblasti životného prostredia a ďalej rozvinie kapacitu na podporu inšpekcii na úrovni Únie, pričom využije existujúce štruktúry, okrem iného na odpovedanie na žiadosti členských štátov o pomoc, na riešenie situácií, v ktorých existujú opodstatnené dôvody na znepokojenie a na sprostredkovanie spolupráce v rámci celej Únie. Podporujú sa efektívnejšie vzájomné hodnotenia a výmena najlepších postupov, ako aj dohody o spoločných inšpekciách v členských štátoch na ich vlastnú žiadosť.
61. Po tretie v prípade potreby salepší spôsob vybavovania sťažností týkajúcich sa vykonávania práva Únie v oblasti životného prostredia a spôsob nápravy na vnútroštátnej úrovni.
62. Po štvrté občania Únie získajú účinnejší prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia a účinnej právnu ochranu v súlade s Aarhuským dohovorom a vývojom, ktorý prinieslo nadobudnutie platnosti Lisabonskej zmluvy a nedávna judikatúra Súdneho dvora Európskej únie. Ako alternatíva k súdnym sporom sa bude podporovať aj mimosúdne riešenie sporov.
63. Zlepší sa tiež všeobecný štandard správy v oblasti životného prostredia v celej Únii tak, že sa posilní spolupráca na úrovni Únie, ako aj na medzinárodnej úrovni, medzi odborníkmi na ochranu životného prostredia vrátane vládnych právnikov, prokurátorov, ombudsmanov, sudcov a inšpektorov, napr. v rámci siete Európskej únie pre vykonávanie a presadzovanie práva v oblasti životného prostredia (ďalej len „IMPEL“), a títo odborníci sa vyzvú, aby si vymieňali osvedčené postupy.
64. Komisia okrem toho, že pomôže členským štátom zlepšiť dodržiavanie právnych predpisov⁽¹⁾, bude naďalej príslušným dielom plniť svoju úlohu pri zabezpečovaní toho, aby právne predpisy odrážali najnovšie vedecké poznatky, zohľadňovali skúsenosti na úrovni členských štátov v súvislosti s realizáciou záväzkov Únie, a aby boli súdržné a plnili svoj účel. Ako všeobecné pravidlo platí, že ak budú právne povinnosti dostatočne jasné a presné a ak sa harmonizované plnenie vo všetkých členských štátoch považuje za najúčinnejší spôsob na dosiahnutie cieľov Únie, tieto právne povinnosti budú zakotvené v nariadeniach, ktoré majú priame a merateľné účinky a vedú k menšiemu počtu prípadov nezrovnalostí pri vykonávaní. Komisia zintenzívni používanie hodnotiacich tabuliek a ďalších prostriedkov verejného sledovania pokroku členských štátov pri vykonávaní konkrétnych právnych predpisov.
65. Na účely maximalizácie prínosov právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia zlepšením ich vykonávania 7. EAP zabezpečí, aby do roku 2020:
- a) mala verejnosť prístup k jasným informáciám o spôsobe vykonávania právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia v súlade s Aarhuským dohovorom;
 - b) sa zvýšilo dodržiavanie konkrétnych právnych predpisov v oblasti životného prostredia;
 - c) sa posilnilo dodržiavanie práva Únie v oblasti životného prostredia na všetkých správnych úrovniach a boli zaručené rovnaké podmienky na vnútornom trhu;
 - d) sa posilnila dôvera občanov v právo Únie v oblasti životného prostredia a jeho presadzovanie;
 - e) sa zjednodušilo uplatňovanie zásady účinnej právnej ochrany občanov a ich organizácií.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- i) zaistiť, aby systémy na vnútroštátnej úrovni aktívne šírili informácie o spôsobe vykonávania právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia, a doplniť tieto informácie o prehľad na úrovni Únie ohľadom plnenia jednotlivých členských štátov;
- ii) vypracovať partnerské dohody o vykonávaní právnych predpisov na dobrovoľnom základe medzi členskými štátmi a Komisiou, prípadne aj vrátane účasti miestnych a regionálnych orgánov;
- iii) rozšíriť záväzné kritériá vykonávania účinných inšpekcii a účinného dohľadu členských štátov na širší súbor práva Únie v oblasti životného prostredia a ďalej rozvíjať kapacitu na podporu inšpekcii na úrovni Únie, ktorá bude vychádzať z existujúcich štruktúr a bude sa opierať o sieť odborníkov, ako je IMPEL, a o posilnenie partnerských posúdení a výmenu najlepších postupov s cieľom zvýšiť účinnosť a efektívnosť inšpekcii;
- iv) zaistiť jednotné a účinné mechanizmy na vnútroštátnej úrovni na vybavovanie sťažností týkajúcich sa vykonávania právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia;

⁽¹⁾ KOM(2008) 773.

- v) zabezpečiť, aby vnútroštátne ustanovenia o prístupe k spravodlivosti odrážali judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, podporovať mimosúdne riešenie sporov ako prostriedku na dosiahnutie zmieru a účinných riešení sporov v oblasti životného prostredia.

Prioritný cieľ 5: Zlepšiť vedomostnú základňu a základňu faktov pre politiku Únie v oblasti životného prostredia

66. Politika Únie v oblasti životného prostredia je založená na sledovaní životného prostredia, environmentálnych údajoch, ukazovateľoch a hodnoteniach spojených s vykonávaním právnych predpisov Únie, ako aj na oficiálnom vedeckom výskume a „občianskych vedeckých“ iniciatívach. Pri rozširovaní tejto vedomostnej základne bol dosiahnutý značný pokrok, zvýšilo sa povedomie a zlepšila sa dôvera politikov a verejnosti vo fakty, z ktorých politika vychádza, vrátane politik, v ktorých sa uplatnila zásada predbežnej opatrnosti. To uľahčilo lepšie porozumenie zložitým environmentálnym a spoločenským problémom.
67. Mali by sa prijať kroky na úrovni Únie a na medzinárodnej úrovni s cieľom ďalej posilniť a zlepšiť prepojenie medzi vedou a politikou a zapojenie občanov, napríklad vymenovaním hlavných vedeckých poradcov, čo už Komisia a niektoré členské štáty urobili, alebo lepším využívaním orgánov alebo subjektov špecializujúcich sa na prispôbovanie vedeckých poznatkov pre verejnú politiku, ako sú vnútroštátne agentúry pre životné prostredie, Európska environmentálna agentúra a Európska environmentálna informačná a monitorovacia sieť (EIONET).
68. Vzhľadom na tempo súčasného vývoja a neistotu spojenú s možnými budúcimi trendmi sú však potrebné ďalšie kroky na udržanie a posilnenie tejto vedomostnej základne a základne faktov s cieľom zaistiť, aby politika v Únii naďalej vychádzala z riadneho porozumenia stavu životného prostredia, možných spôsobov reakcie a ich dôsledkov.
69. V posledných desaťročiach nastalo zlepšenie v spôsobe, akým sa zhromažďujú a používajú informácie a štatistiky o životnom prostredí na úrovni Únie, na národnej úrovni, na regionálnej a miestnej úrovni, ako aj na celosvetovej úrovni. Zhromažďovanie a kvalita údajov sa však naďalej rôzni a prístup k údajom môže sťažovať aj množstvo zdrojov. Preto sú nevyhnutné neprerušiteľné investície, aby sa zabezpečilo, že subjekty zapojené do vymedzovania a vykonávania politik budú mať k dispozícii spoľahlivé, porovnateľné údaje a ukazovatele s overenou kvalitou a prístup k nim. Informačné systémy v oblasti životného prostredia musia byť navrhnuté tak, aby umožňovali jednoduché zahrnutie nových informácií o objavujúcich sa témach. Mala by sa ďalej rozvíjať výmena elektronických údajov v celej Únii s dostatočnou flexibilitou na zahrnutie nových oblastí.
70. Ďalšie uplatňovanie zásady spoločného systému environmentálnych informácií⁽¹⁾ „vyrobiť raz, používať často“ a spoločné štandardy a prístupy k získavaniu a porovnávaniu ucelených priestorových informácií v rámci systémov Inspire⁽²⁾ a Copernicus⁽³⁾, ako aj ďalšie systémy environmentálnych informácií pre Európu [napríklad Európsky informačný systém pre biodiverzitu (BISE) a Informačný systém o vode pre Európu (WISE)] pomôžu predchádzať duplicitnému úsiliu a odstrániť zbytočnú administratívnu záťaž orgánov verejnej moci, čomu pomôže aj úsilie racionalizovať povinnosti podávania správ na základe rôznych príslušných právnych predpisov. Mal by sa tiež dosiahnuť pokrok s cieľom zlepšiť dostupnosť a harmonizáciu štatistických údajov vrátane údajov o odpade. Členské štáty by mali zlepšiť dostupnosť informácií zhromaždených na účely posúdenia vplyvov plánov, programov a projektov (napr. pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie alebo pri strategickom posudzovaní vplyvov) pre verejnosť.
71. Stále existujú značné medzery v poznatkoch, pričom niektoré z nich sú dôležité pre prioritné ciele 7. EAP. Investície do ďalšieho zhromažďovania údajov a výskumu, ktorý tieto medzery odstráni, sú preto nevyhnutné na zabezpečenie dobrého základu pre orgány verejnej moci a podniky na prijímanie rozhodnutí, ktoré plne odrážajú skutočné sociálne, hospodárske a environmentálne prínosy a náklady. Päť medzier, ktoré si vyžadujú osobitnú pozornosť:
1. medzery v údajoch a poznatkoch – na vyplnenie tejto medzery je potrebný pokročilý výskum a na lepšie pochopenie zložitých problémov, ktoré sa týkajú zmien životného prostredia, ako sú vplyvy zmeny klímy a katastrof, dôsledky straty druhov pre ekosystémové služby, environmentálne prahové hodnoty a body zvratu (tzv. tipping points), sú nevyhnutné modelovacie nástroje. Kým dostupné fakty plne odôvodňujú preventívne opatrenia v týchto oblastiach, vypracovanie najvhodnejších reakcií bude podporené ďalším výskumom hraníc možností našej planéty, systémových rizík a schopnosti našej spoločnosti vyrovnávať sa s nimi. To by malo zahŕňať investície do vyplňania medzery v údajoch a poznatkoch, mapovania a posudzovania ekosystémových služieb, pochopenia úlohy biodiverzity pri podpore takýchto služieb, ako aj spôsobu, akým sa biodiverzita prispôbuje zmene klímy, a toho, ako strata biodiverzity pôsobí na ľudské zdravie;

⁽¹⁾ KOM(2008) 046.

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES zo 14. marca 2007, ktorou sa zriaďuje Infraštruktúra pre priestorové informácie v Európskom spoločenstve (Inspire) (Ú. v. EÚ L 108, 25.4.2007, s. 1).

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 911/2010 z 22. septembra 2010 o európskom programe monitorovania Zeme (GMES) a jeho počiatočnej prevádzke (2011 – 2013) (Ú. v. EÚ L 276, 20.10.2010, s. 1) a KOM(2013) 312 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje program Kopernikus a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 911/2010.

2. pri prechode na inkluzívne ekologické hospodárstvo je potrebné náležite zvážiť prepojenie sociálno-ekonomických a environmentálnych faktorov. Lepšie pochopenie modelov udržateľnej spotreby a výroby a toho, ako presnejšie posúdiť náklady a prínosy konania a náklady nekonania, ako zmeny v správaní jednotlivca a spoločnosti prispievajú k environmentálnym výsledkom a ako je životné prostredie v Európe ovplyvňované globálnymi megatrendmi, môže pomôcť lepšie zacieliť politické iniciatívy na efektívnejšie využívanie zdrojov a zmiernenie vplyvov na životné prostredie;
3. stále existuje neistota v súvislosti s vplyvmi na ľudské zdravie a životné prostredie, pokiaľ ide o látky s vlastnosťami narúšajúcimi endokrinný systém, kombinované účinky chemických látok, určité chemické látky vo výrobkoch a určité nanomateriály. Vyplnenie zostávajúcich medzier v poznatkoch môže urýchliť rozhodovanie a umožniť ďalší rozvoj acquis týkajúceho sa chemických látok s cieľom presnejšie sa zamerať na problematické oblasti a tiež pomôcť pri stimulovaní udržateľnejšieho prístupu k používaniu chemických látok. Mala by sa zvážiť databáza na úrovni celej Únie, aby sa zvýšila transparentnosť a regulačný dohľad nad nanomateriálmi. Lepšie porozumenie environmentálnym faktorom a miery expozície ovplyvňujúcej ľudské zdravie a životné prostredie by umožnilo prijať preventívne politické opatrenia. Cílené biomonitorovanie ľudí, ak je odôvodnené konkrétnymi obavami, môže poskytnúť orgánom ucelenejší prehľad skutočnej expozície obyvateľstva znečisťujúcim látkam, najmä citlivých skupín obyvateľstva, ako sú deti, a môže poskytnúť lepšie dôkazy na usmernenie primeraných reakcií;
4. s cieľom vytvoriť komplexný prístup k minimalizácii expozície nebezpečným látkam, najmä v prípade zraniteľných skupín vrátane detí a tehotných žien, by sa mala vybudovať databáza poznatkov o expozícii chemickým látkam a ich toxicite. Toto spolu s vypracovaním usmerňujúcich dokumentov o testovacích metódach a metodíke vyhodnocovania rizík urýchli efektívne a primerané rozhodovanie, ktoré napomáha inováciám a rozvoju udržateľných substitútov vrátane nechemických roztokov;
5. na zabezpečenie toho, aby k úsiliu bojovať proti zmene klímy prispelo každé odvetvie, je nevyhnutný jasný prehľad o meraniach emisií skleníkových plynov a sledovaní a zhromažďovaní údajov, keďže tento prehľad je v súčasnosti v kľúčových odvetviach neúplný.

Iniciatíva Horizont 2020 umožní sústrediť výskumné úsilie a rozvinúť európsky inovačný potenciál spojením zdrojov a znalostí z rôznych oblastí a odborov v rámci Únie a na medzinárodnej úrovni.

72. Nové a objavujúce sa problémy vyplývajúce z rýchleho technického vývoja, ktorý predbieha politiku, napríklad v prípade nanomateriálov a materiálov s podobnými vlastnosťami, nekonvenčných zdrojov energie, zachytávania a skladovania uhlíka a elektromagnetických vln, predstavujú výzvu z hľadiska riadenia rizík a môžu viesť k stretu záujmov, potrieb a očakávaní. To zase môže vyvolať rastúce obavy verejnosti a viesť k potenciálnemu nepriateľskému postojovi k novým technológiám. Vzniká preto potreba zabezpečiť širšiu explicitnú spoločenskú diskusiu o environmentálnych rizikách a možných kompromisoch, ktoré sme ochotní prijať vzhľadom na občas neúplné alebo neurčité informácie o objavujúcich sa rizikách a spôsobe, ako s nimi narábať. Systematickým prístupom k riadeniu environmentálnych rizík sa zlepší schopnosť Únie včas zaznamenať súvislosti technického vývoja a reagovať na ne, a zároveň poskytnúť verejnosti potrebné uistenie.
73. S cieľom zlepšiť vedomostnú základňu a základňu faktov pre politiku Únie v oblasti životného prostredia 7. EAP zabezpečiť, že do roku 2020:
 - a) tvorcovia politik a zainteresované strany budú mať informovanejší základ na vypracúvanie a vykonávanie politik v oblasti životného prostredia a klímy vrátane porozumenia environmentálnym vplyvom na ľudské činnosti a merania nákladov a prínosov konania a nákladov na nekonanie;
 - b) sa výrazne zlepši porozumenie objavujúcim sa rizikám ohrozujúcim životné prostredie a klímu a schopnosť ich vyhodnocovať a riadiť;
 - c) sa posilní prepojenie medzi vedou a politikou v oblasti životného prostredia vrátane prístupnosti údajov pre občanov a príspevku občanov k vede;
 - d) posilňuje sa vplyv Únie a jej členských štátov v rámci medzinárodného vedecko-politického fóra s cieľom zlepšiť vedomostnú základňu pre medzinárodnú politiku v oblasti životného prostredia.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- i) koordinovať, vymieňať si a podporovať úsilie v oblasti výskumu na úrovni Únie a na úrovni členských štátov na riešenie kľúčových medzier v poznatkoch o životnom prostredí vrátane rizík prekročenia environmentálnych bodov zvratu a hraníc možností našej planéty;
- ii) prijať systematický a jednotný prístup k riadeniu rizík, najmä čo sa týka hodnotenia a riadenia nových a vznikajúcich oblastí politiky a súvisiacich rizík, ako aj primeranosti a súdržnosti regulačných odpovedí. Mohol by sa tým stimulovať ďalší výskum rizík vyplývajúcich z nových výrobkov, postupov a technológií;

- iii) zjednodušiť, zefektívniť a modernizovať zhromažďovanie, riadenie, výmenu a opakované použitie údajov a informácií o životnom prostredí a zmene klímy vrátane rozvoja a zavádzania spoločného systému environmentálnych informácií;
- iv) vytvoriť komplexnú vedomostnú základňu o expozícii chemickým látkam a o ich toxicite, ktorá by podľa možnosti vychádzala z údajov získaných bez testovania na zvieratách. Pokračovať v koordinovanom prístupe Únie k biomonitorovaniu ľudí a životného prostredia vrátane prípadnej normalizácie výskumných protokolov a kritérií hodnotenia;
- v) zintenzívniť spoluprácu na medzinárodnej úrovni a na úrovni Únie a členských štátov týkajúcu sa prepojenia medzi vedou a politikou v oblasti životného prostredia.

Prioritný cieľ 6: Zabezpečiť investície do politiky v oblasti životného prostredia a klímy a riešiť environmentálne externality

74. Úsilie potrebné na dosiahnutie cieľov stanovených v 7. EAP si bude vyžadovať primerané investície z verejných a zo súkromných zdrojov. Zatiaľ čo mnohé krajiny sa snažia vyrovnávať sa s hospodárskou a finančnou krízou, potreba hospodárskych reforiem a zníženia verejných dlhov zároveň ponúka nové príležitosti pre rýchly prechod k nízkouhlíkovému, bezpečnejšiemu a udržateľnejšiemu hospodárstvu efektívnejšie využívajúcemu zdroje.
75. V súčasnosti je zložité pritiahnúť investície do niektorých oblastí, najmä z dôvodu neexistencie cenových signálov alebo ich skreslenia v dôsledku nesprávneho započítavania nákladov na životné prostredie alebo poskytnutia verejných dotácií na činnosti, ktoré poškodzujú životné prostredie.
76. Únia a jej členské štáty budú musieť zaviesť náležité podmienky na zabezpečenie primeraného zohľadnenia environmentálnych externalít, a to aj zaručením vysielania správnych trhových signálov súkromnému sektoru, s náležitým zreteľom na akýkoľvek nepriaznivý sociálny dosah. To bude zahŕňať systematickejšie uplatňovanie zásady znečisťovateľ platí, a to najmä postupným ukončovaním dotácií, ktoré sú škodlivé pre životné prostredie, na úrovni Únie a členských štátov, čo bude riadiť Komisia, využívaním pragmatického prístupu okrem iného prostredníctvom európskeho semestra a zvážením fiškálnych opatrení na podporu udržateľného využívania zdrojov, ako je posun od zdaňovania práce k zdaňovaniu znečisťovania. So stále vzácnejšími prírodnými zdrojmi sa ekonomické výnosy a zisky spojené s ich vlastníctvom alebo výhradným používaním môžu zvyšovať. Verejná intervencia na zabezpečenie toho, aby takéto výnosy neboli prehnane vysoké a aby boli zohľadnené externality, povedie k efektívnejšiemu využívaniu týchto zdrojov a pomôže zabrániť narušeniu trhu a bude vytvárať verejné príjmy. Priority v oblasti životného prostredia a klímy sa budú naplňovať v rámci európskeho semestra vrátane prostredníctvom hlavných ukazovateľov, ak sú tieto priority dôležité pre vyhladky trvalo udržateľného rastu jednotlivých členských štátov, ktorým sú určené konkrétne odporúčania. Na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni by sa mali vo väčšej miere používať aj ďalšie trhové nástroje, ako napríklad platby za ekosystémové služby, s cieľom podnietiť zapojenie súkromného sektora a udržateľné riadenie prírodného kapitálu.
77. Súkromný sektor, najmä malé a stredné podniky, by mal byť tiež podporovaný, aby využil príležitosti, ktoré ponúka nový finančný rámec Únie, na svoje väčšie zapojenie sa do úsilia o naplnenie cieľov v oblasti životného prostredia a klímy, predovšetkým vo vzťahu k ekoinovačným činnostiam a zavádzaniu nových technológií. Iniciatívy verejno-súkromných partnerstiev v oblasti ekologických inovácií by mali byť podporované v rámci európskych inovačných partnerstiev, ako je partnerstvo v oblasti inovácií zamerané na vodné hospodárstvo⁽¹⁾. Vďaka novému rámcu pre inovatívne finančné nástroje⁽²⁾ by sa mal súkromnému sektoru uľahčiť prístup k financovaniu investícií do životného prostredia, najmä pokiaľ ide o biodiverzitu a zmenu klímy. Európske podniky by sa mali ďalej pobiadať, aby vo svojom finančnom výkazníctve zverejňovali informácie týkajúce sa životného prostredia nad rámec požadovaný podľa súčasných právnych predpisov Únie⁽³⁾.
78. Komisia vo svojich návrhoch viacročného finančného rámca Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 zlepšila začleňovanie cieľov v oblasti životného prostredia a klímy do všetkých finančných nástrojov Únie, aby členským štátom umožnila dosiahnuť príslušné ciele. Navrhla takisto zvýšiť výdavky spojené so zmenou klímy minimálne na 20 % z celkového rozpočtu. V kľúčových oblastiach politiky, ako je poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a politika súdržnosti, by sa malo posilniť poskytovanie environmentálne prospešných verejných statkov a služieb a financovanie súvisiace s ex-ante podmienkami kladenými z hľadiska životného prostredia vrátane podporovania („sprievodných“) opatrení. Tým by sa malo zabezpečiť, aby sa finančné prostriedky míňali efektívnejšie a súlade s cieľmi týkajúcimi sa životného prostredia a klímy. V týchto návrhoch sa počíta so zosúladením politík Únie s koherentnými finančnými zdrojmi určenými na ich vykonávanie a s ďalšími finančnými prostriedkami pre oblasť životného prostredia a zmeny klímy, aby sa účinným spôsobom dosiahli konkrétne a súdržné prínosy v teréne.
79. Okrem tohto začleňovania umožní program LIFE⁽⁴⁾ kombinovať finančné prostriedky a lepšie ich zosúladiť s prioritami politiky strategickejším a nákladovo efektívnejším spôsobom na podporu opatrení súvisiacich so životným prostredím a s klímou, a to prostredníctvom rozvíjania celého radu projektov vrátane „integrovateľných projektov“.

⁽¹⁾ KOM(2012) 216.

⁽²⁾ KOM(2011) 662.

⁽³⁾ KOM(2011) 681.

⁽⁴⁾ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení programu na ochranu životného prostredia a klímy (LIFE) [KOM(2011) 874, 2011/ 428(COD)].

80. Ďalší zdroj investícií predstavuje zvýšenie kapitálu poskytnutého Európskej investičnej banke (EIB) v rámci Paktu pre rast a zamestnanosť 2012 ⁽¹⁾, ktorý by sa mal vynaložiť v súlade s cieľmi Únie v oblasti životného prostredia a klímy.
81. Zo skúseností získaných v programovom období 2007 – 2013 vyplýva, že aj napriek tomu, že pre oblasť životného prostredia sú k dispozícii značné finančné prostriedky, ich čerpanie na všetkých úrovniach bolo v raných rokoch veľmi nerovnomerné, čo potenciálne ohrozuje dosiahnutie dohodnutých zámerov a cieľov. Aby sa táto skúsenosť neopakovala, členské štáty by mali začleniť ciele v oblasti životného prostredia a klímy do svojich finančných stratégií a programov pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, rozvoj vidieka a námornú politiku a mali by uprednostňovať včasné čerpanie finančných prostriedkov pre životné prostredie a zmenu klímy a posilniť kapacitu vykonávacích subjektov na zaistenie nákladovo efektívnych a udržateľných investícií tak, aby sa zabezpečila potrebná primeraná finančná podpora investíciám do týchto oblastí.
82. Okrem toho nie je jednoduché sledovať výdavky spojené s biodiverzitou a klímou. Na posúdenie pokroku v dosahovaní týchto cieľov by sa mal vytvoriť systém sledovania a podávania správ na úrovni Únie a členských štátov. Vytvorenie takéhoto systému je dôležité pre celkové úsilie, ktoré Únia vynakladá v súvislosti s mnohostrannými dohodami o zmene klímy a o biodiverzite. V tejto súvislosti Únia prispeje k medzivládnejmu procesu, ktorý sa začal na Rio + 20, s cieľom posúdiť finančné potreby a navrhnúť možnosti pre účinnú stratégiu financovania trvalo udržateľného rozvoja.
83. Malo by sa pokračovať vo vypracúvaní ukazovateľov na sledovanie hospodárskeho pokroku, ktoré dopĺňajú a presahujú rámec hrubého domáceho produktu (HDP). Zabezpečenie transparentného a udržateľného investovania závisí od správneho ocenenia environmentálnych statkov. Na získanie informácií potrebných na politické a investičné rozhodovanie bude potrebné ďalšie úsilie na stanovenie hodnoty ekosystémov a nákladov spojených s ich vyčerpávaním, spolu s príslušnými stimulmi. Bude potrebné zintenzívniť práce na vytvorení systému environmentálnych účtov vrátane fyzických a peňažných účtov pre prírodný kapitál a ekosystémové služby. To podporuje závery prijaté na Rio + 20, v ktorých sa uznáva potreba širších meradiel pokroku na meranie blahobytu a udržateľnosti, ktoré by dopĺňali HDP.
84. S cieľom zabezpečiť investície pre politiku v oblasti životného prostredia a klímy a riešiť environmentálne externality 7. EAP zabezpečiť, že do roku 2020:
- a) sa ciele politiky v oblasti životného prostredia a klímy dosiahnu nákladovo efektívnym spôsobom a podporia dostatočným financovaním;
 - b) sa zvýšia finančné prostriedky verejného a súkromného sektora určené na výdavky súvisiace so životným prostredím a klímou;
 - c) sa v tvorbe politiky a investíciách náležite posúdi a zváži hodnota prírodného kapitálu a ekosystémových služieb, ako aj náklady spojené s ich degradáciou.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- i) bezodkladne ukončovať dotácie, ktoré sú škodlivé pre životné prostredie, na úrovni Únie a členských štátov, a podávať správy o pokroku prostredníctvom národných programov reforiem; zvýšiť využitie trhových nástrojov, ako sú daňové politiky členských štátov, oceňovanie a fakturácia, a rozšíriť trhy s ekologickými výrobkami a službami, a to s náležitým ohľadom na akékoľvek nepriaznivé sociálne vplyvy, využívajúc pragmatický prístup, podporovaný a monitorovaný Komisiou, okrem iného prostredníctvom európskeho semestra;
- ii) uľahčiť rozvoj inovatívnych finančných nástrojov a prístup k nim a rozvoj financovania pre ekologické inovácie a prístup k nemu;
- iii) primerane zohľadňovať priority týkajúce sa životného prostredia a klímy v politikách a finančných stratégiách na podporu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti;
- iv) vyvíjať náležité úsilie na zabezpečenie plného a efektívneho využívania dostupných finančných prostriedkov Únie na opatrenia v oblasti životného prostredia, okrem iného výrazným zvýšením ich včasného čerpania na základe viacročného finančného rámca Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 a vyčlenením 20 % rozpočtových prostriedkov na zmiernenie zmeny klímy a prispôbenie sa tejto zmene prostredníctvom začlenenia opatrení v oblasti klímy a spojiť tieto finančné prostriedky s jasnými porovnávacími hodnotami, stanovovaním cieľov, sledovaním a vykazovaním;
- v) do roku 2014 vypracovať a uplatňovať systém výkazníctva a sledovania výdavkov spojených so životným prostredím v rozpočte Únie, najmä výdavkov v oblasti zmeny klímy a biodiverzity;
- vi) začleniť aspekty súvisiace so životným prostredím a s klímou do procesu európskeho semestra tam, kde je to dôležité pre vyhliadky trvalo udržateľného rastu jednotlivých členských štátov a vhodné pre odporúčania jednotlivým krajinám;

⁽¹⁾ Závery Európskej rady z 29. júna 2012 (EUCO 76/12).

- vii) vypracovať a uplatňovať alternatívne ukazovatele, ktoré dopĺňajú HDP a presahujú jeho rámec, na sledovanie udržateľnosti pokroku, a pokračovať v integrácii hospodárskych ukazovateľov s environmentálnymi a sociálnymi ukazovateľmi, a to aj prostredníctvom ohodnotenia prírodného kapitálu;
- viii) ďalej vytvárať a podporovať platby pre schému ekosystémových služieb;
- ix) zavádzať stimuly a metodiky, ktoré podnikatia spoločnosti na meranie environmentálnych nákladov svojho podnikania a svojich ziskov vyplývajúcich z využívania environmentálnych služieb a na zverejňovanie environmentálnych informácií ako súčasť ich podávania výročných správ; nabádať spoločnosti, aby vykonávali hĺbkové analýzy, a to aj v rámci celého svojho dodávateľského reťazca.

Prioritný cieľ 7: Zlepšiť začlenenie problematiky životného prostredia a súdržnosť politík

85. Hoci začlenenie aspektov ochrany životného prostredia do iných politík a činností Únie sa vyžaduje podľa zmluvy už od roku 1997, celkový stav životného prostredia v Európe ukazuje, že doterajší pokrok, aj keď v niektorých oblastiach chvályhodný, nepostačuje na zvrátenie všetkých nepriaznivých trendov. Dosiahnutie mnohých prioritných cieľov 7. EAP bude vyžadovať ešte účinnejšie začlenenie aspektov týkajúcich sa životného prostredia a klímy do iných politík, ako aj súdržnejšie, vzájomne prepojené politické prístupy, ktoré prinášajú viacnásobné výhody. To by malo prispieť k tomu, aby sa zložité kompromisy zvládli včas ešte pred fázou vykonávania a aby bolo možné účinnejšie zmiernovať nevyhnutné vplyvy. Včas by sa mali vypracovať nevyhnutné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie príslušných cieľov. Smernica o strategickom environmentálnom posudzovaní ⁽¹⁾ a smernica o posudzovaní vplyvov na životné prostredie ⁽²⁾ predstavujú pri správnom uplatňovaní účinné nástroje na zabezpečenie začleňovania požiadaviek ochrany životného prostredia do plánov a programov, ako aj do projektov.
86. Miestne a regionálne orgány, ktoré sú vo všeobecnosti zodpovedné za rozhodnutia o využití pôdy a morských oblastí, zohrávajú obzvlášť dôležitú úlohu pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie a pri ochrane, zachovávaní a zveľaďovaní prírodného kapitálu, teda aj dosiahnutí väčšej odolnosti proti vplyvom zmeny klímy a prírodným katastrofám.
87. Predpokladané rozšírenie energetických a dopravných sietí vrátane infraštruktúry na mori bude musieť byť v súlade s potrebami a záväzkami v oblasti ochrany prírody a prispôbenia sa zmene klímy. Začlenenie ekologickej infraštruktúry do príslušných plánov a programov môže pomôcť prekonať roztrieštenosť biotopov a zachovať alebo obnoviť ekologické prepojenie, posilniť odolnosť ekosystémov, a tým zabezpečiť pokračujúce poskytovanie ekosystémových služieb vrátane zachytávania a ukladania uhlíka a prispôbenia sa zmene klímy, a zároveň vytvárať pre ľudí zdravšie prostredie a rekreačné oblasti.
88. 7. EAP zahŕňa rad prioritných cieľov určených na posilnenie tohto začlenenia. Komisia zahrnula opatrenia na výraznejšiu podporu začlenenia problematiky životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja do svojich návrhov na reformu SPP, spoločnej rybárskej politiky, politiky v oblasti transeurópskej siete a politiky súdržnosti. Aby bol 7. EAP úspešný, tieto politiky by mali viac prispievať k plneniu cieľov a zámerov súvisiacich so životným prostredím. Takisto aj úsilie primárne zamerané na dosiahnutie zlepšenia životného prostredia by malo byť navrhnuté tak, aby prinieslo prínosy aj pre ostatné politiky všade tam, kde je to možné. Napríklad úsilie o obnovu ekosystémov môže byť zamerané na úžitok biotopov a druhov a zachytávanie a ukladanie CO₂, pričom súčasne napomáha lepšie poskytovanie ekosystémových služieb, ktoré sú životne dôležité pre mnohé hospodárske odvetvia, ako napr. opelenie alebo čistenie vody pre poľnohospodárstvo, a vytváranie ekologických pracovných miest.
89. S cieľom zlepšiť začlenenie problematiky životného prostredia a súdržnosť politík 7. EAP zabezpečí, že do roku 2020:
- a) budú odvetvové politiky na úrovni Únie a na úrovni členských štátov vypracúvané a vykonávané spôsobom, ktorý podporuje príslušné ciele a zámery súvisiace so životným prostredím a s klímou.
- Na tieto účely je potrebné najmä:
- i) začleňovať kritériá podmienenosti a stimuly súvisiace so životným prostredím a klímou do politických iniciatív vrátane revízií a reforiem existujúcej politiky, ako aj do nových iniciatív na úrovni Únie a členských štátov;
 - ii) vykonávať predbežné hodnotenie environmentálnych, sociálnych a hospodárskych vplyvov politických iniciatív na primeranej úrovni Únie a členských štátov s cieľom zabezpečiť ich súdržnosť a účinnosť;
 - iii) v plnom rozsahu vykonávať smernicu o strategickom environmentálnom posudzovaní a smernicu o posudzovaní vplyvov na životné prostredie;

⁽¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (Ú. v. ES L 197, 21.7.2001, s. 30).

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1).

- iv) využívať informácie z následného hodnotenia týkajúce sa skúseností s vykonávaním *acquis* v oblasti životného prostredia v záujme zlepšenia jeho jednotnosti a súdržnosti;
- v) riešiť prípadné kompromisné riešenia vo všetkých politikách s cieľom maximalizovať súčinnosť a zabrániť neúmyselným nepriaznivým vplyvom na životné prostredie, znížiť ich a prípadne odstrániť ich.

RIEŠENIE MIESTNYCH, REGIONÁLNYCH A CELOSVETOVÝCH PROBLÉMOV

Prioritný cieľ 8: Posilniť udržateľnosť miest v Únii

90. Únia je husto obývaná a do roku 2020 bude pravdepodobne 80 % jej obyvateľov žiť v mestských a prímestských oblastiach. Kvalitu života tak bude priamo ovplyvňovať stav životného prostredia v mestách. Vplyv miest na životné prostredie sa prejavuje aj za ich reálnymi hranicami, lebo mestá sa pri uspokojovaní dopytu po potravinách, energii, priestore a zdrojoch a pri nakladaní s odpadom vo veľkej miere opierajú o prímestské a vidiecke regióny.
91. Väčšina miest čelí spoločným hlavným environmentálnym problémom, ku ktorým patrí problematika kvality ovzdušia, vysoká úroveň hluku, preťaženie cestnej premávky, emisie skleníkových plynov, strata biodiverzity a jej degradácia, nedostatok vody, povodne a búrky, ubúdanie zelených zón, kontaminované lokality, opustené priemyselné objekty a zóny a nevhodné nakladanie s odpadom a hospodárenie s energiou. Mestá v Únii však zároveň určujú normy udržateľného rozvoja miest a často prichádzajú s priekopníckymi inovatívnymi riešeniami environmentálnych problémov ⁽¹⁾ vrátane iniciatív v oblasti efektívneho využívania zdrojov a ekologického hospodárstva, ktoré sú významné pre stratégiu Európa 2020. Pre stále rastúci počet európskych miest predstavuje udržateľnosť z hľadiska životného prostredia ústredný prvok ich stratégií mestského rozvoja.
92. Vzhľadom na rastúcu urbanizáciu Únie sa zvýšilo povedomie o význame prírodného prostredia v mestských oblastiach. Čoraz citeľnejšia je snaha o zachovanie biodiverzity prostredníctvom opatrení ako začlenenie prírodného rozmeru do mestského prostredia a priestorové usporiadanie krajiny. Výkonnosť európskych miest v oblasti biodiverzity treba posudzovať a zlepšovať. Toto posúdenie by sa mohlo zakladať na osobitnom indexe mestskej biodiverzity, ako je singapurský index predstavený v roku 2010 na konferencii OSN o biodiverzite v Nagoji.
93. Občania Únie, či už obyvatelia miest alebo vidieka, majú prospech z celej škály politík a iniciatív Únie, ktoré podporujú trvalo udržateľný rozvoj mestských oblastí. Takýto udržateľný rozvoj si však vyžaduje účinnú a efektívnu koordináciu na rôznych úrovniach správy, a to aj v cezhraničnom meradle, a systematické zapájanie regionálnych a miestnych orgánov do plánovania, tvorby a rozvoja politík, ktoré majú vplyv na kvalitu mestského prostredia. Mohli by to pomôcť zabezpečiť mechanizmy lepšej koordinácie na vnútroštátnej a regionálnej úrovni navrhnuté v spoločnom strategickom rámci pre budúce obdobie financovania a vytvorenie „siete mestského rozvoja“ ⁽²⁾, čo navyše umožní zapojiť viac skupín zainteresovaných strán a širokú verejnosť do rozhodnutí, ktoré sa ich týkajú. Miestne a regionálne orgány by pocítili aj výhody ďalšieho vývoja nástrojov na racionalizáciu zhromažďovania a správy údajov o životnom prostredí a na uľahčenie výmeny informácií a osvedčených postupov, ako aj úsilia o zlepšenie vykonávania právnych predpisov v oblasti životného prostredia na úrovni Únie a vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni ⁽³⁾. To je v súlade so záväzkom, ktorý bol prijatý na Rio + 20, podporovať integrovaný prístup k plánovaniu, výstavbe a správe udržateľných miest a mestských aglomerácií. Integrované prístupy k mestskému a územnému plánovaniu, ktoré plne zohľadňujú dlhodobé aspekty ochrany životného prostredia spolu s hospodárskymi, sociálnymi a územnými výzvami, majú zásadný význam na dosiahnutie toho, aby mestské komunity predstavovali udržateľné, efektívne a zdravé prostredie pre život a prácu.
94. Únia by mala ďalej podporovať a v prípade potreby rozširovať existujúce iniciatívy, ktorými sa podporujú inovácie a najlepšie postupy v mestách, vytváranie sietí a výmenu informácií, a mala by povzbudzovať mestá, aby predviedli svoje vedúce postavenie v oblasti trvalo udržateľného rozvoja miest ⁽⁴⁾. Inštitúcie Únie a členské štáty by mali uľahčiť a podporiť čerpanie finančných prostriedkov v rámci politiky súdržnosti a ďalších fondov na podporu miest v ich úsilí o posilnenie trvalo udržateľného rozvoja miest, zvyšovanie informovanosti a povzbudenie zapojenia miestnych aktérov ⁽⁵⁾. Vypracovanie súboru kritérií udržateľnosti pre mestá a jeho schválenie na základe konzultácie s členskými štátmi a ďalšími relevantnými zainteresovanými stranami by poskytlo takýmto iniciatívam referenčný základ a podporilo by súdržný a integrovaný prístup k trvalo udržateľnému rozvoju miest ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Pozri napríklad správu Mestá zajtra (Európska komisia, 2011) a SWD(2012)0101.

⁽²⁾ KOM(2011) 615.

⁽³⁾ Napríklad Informačný systém o vode pre Európu (WISE), Európsky informačný systém pre biodiverzitu (BISE) a Európska platforma pre adaptáciu na zmenu klímy (CLIMATE-ADAPT).

⁽⁴⁾ Príklady zahŕňajú európske partnerstvo v oblasti inovácií pre inteligentné mestá a inteligentné komunity KOM(2012) 4701, cenu Európske hlavné zelené mesto a výskumnú iniciatívu spoločného plánovania Mestská Európa.

⁽⁵⁾ Komisia navrhla vyčleniť minimálne 5 % z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v každom členskom štáte na financovanie integrovaného udržateľného rozvoja miest.

⁽⁶⁾ Tento prístup by sa mal opierať o existujúce iniciatívy, ako Miestna Agenda 21, ako aj o iné najlepšie postupy.

95. S cieľom posilniť udržateľnosť miest Únie 7. EAP zabezpečí, že do roku 2020:

- a) väčšina miest v Únii bude vykonávať politiky udržateľného mestského územného plánovania a projektovania vrátane inovátnych prístupov k mestskej verejnej doprave a mobilite, udržateľným budovám, energetickej efektívnosti a zachovaniu mestskej biodiverzity.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- i) schváliť súbor kritérií na posudzovanie environmentálnej výkonnosti miest s prihliadnutím na hospodárske, sociálne a územné vplyvy;
- ii) zabezpečiť, aby mestá mali potrebné informácie o financovaní opatrení zameraných na zvýšenie ich udržateľnosti a lepší prístup k tomuto financovaniu;
- iii) vymieňať si najlepšie postupy medzi mestami na úrovni Únie a na medzinárodnej úrovni v oblasti inovátného a udržateľného rozvoja miest;
- iv) v súvislosti s prebiehajúcimi iniciatívami a sieťami Únie rozvíjať a podporovať spoločné chápanie spôsobu, ako prispievať k lepšiemu mestskému prostrediu, a to zameraním sa na zosúladienie mestského plánovania s cieľmi týkajúcimi sa efektívneho využívania zdrojov, inovátného, bezpečného a udržateľného nízkouhlíkového hospodárstva, udržateľného využívania pôdy v mestách, udržateľnej mestskej mobility, riadenia a zachovania mestskej biodiverzity, odolnosti ekosystému, vodného hospodárstva, ľudského zdravia, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a vzdelávania a informovanosti v oblasti životného prostredia.

Prioritný cieľ 9: Zvýšiť účinnosť Únie pri riešení medzinárodných environmentálnych a klimatických problémov

96. Zaistenie udržateľného využívania zdrojov je jednou z najnaliehavejších úloh, ktorým svet v súčasnosti čelí, a je kľúčom k ukončeniu chudoby a zabezpečeniu udržateľnej budúcnosti pre svet⁽¹⁾. Na Rio + 20 svetoví lídri obnovili svoj záväzok k trvalo udržateľnému rozvoju a zabezpečeniu podpory hospodárskej, sociálnej a ekologickej udržateľnej budúcnosti pre planétu pre súčasné aj budúce generácie. Uznali tiež, že inkluzívne a ekologické hospodárstvo je dôležitým nástrojom na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja. Na Rio + 20 sa zdôraznilo, že vzhľadom na rastúci počet obyvateľov a v čoraz urbanizovanejšom svete si riešenie týchto otázok bude vyžadovať prijatie medzinárodných opatrení v mnohých oblastiach, ako je oblasť vody, oceánov, udržateľného využívania pôdy a ekosystémov, účinného využívania zdrojov (najmä odpadu), správneho nakladania s chemickými látkami, udržateľnej energie a zmeny klímy. Postupné ukončovanie dotácií, ktoré sú škodlivé pre životného prostredie, vrátane dotácií na fosílna palivá si tiež vyžaduje ďalšie opatrenia. Okrem toho, že sa tieto záväzky premietnu do opatrení na miestnej a vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie, Únia sa bude aktívne zapájať do medzinárodného úsilia o nájdenie riešení potrebných na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja na celom svete.

97. Na Rio + 20 sa rozhodlo, že Komisia OSN pre trvalo udržateľný rozvoj sa nahradí politickým fórom na vysokej úrovni, ktorým sa posilní integrácia troch rozmerov trvalo udržateľného rozvoja a sledovanie a skúmanie pokroku pri vykonávaní výsledkov a záverov prijatých na Rio + 20 a príslušných výsledkov ďalších samitov a konferencií OSN, čím sa prispieje k realizácii cieľov trvalo udržateľného rozvoja ako súčasťou zastrešujúceho rámca po roku 2015.

98. Mnohé z prioritných cieľov stanovených v 7. EAP sa dajú plne dosiahnuť iba v rámci globálneho prístupu a v spolupráci s partnerskými krajinami a zámorskými krajinami a územiaми. Preto by sa Únia a jej členské štáty mali zapojiť do príslušných medzinárodných, regionálnych a dvojstranných procesov odhodlaným, sústredeným, jednotným a súdržným spôsobom. Osobitná pozornosť by sa mala venovať Čiernemu moru a arktickým regiónom, kde treba zintenzívniť spoluprácu a posilniť zapojenie Únie vrátane prístupu k Dohovoru o ochrane Čierneho mora pred znečistením a získania trvalého postavenia pozorovateľa v Arktickej rade s cieľom riešiť nové a spoločné environmentálne výzvy. Únia a jej členské štáty by mali naďalej by podporovať účinný rámec pravidiel globálnej politiky životného prostredia, doplnený o účinnejší strategický prístup, v ktorom sú dvojstranné a regionálne politické dialógy a spolupráca prispôbené strategickým partnerom Únie, kandidátskym a susedným krajinám a rozvojovým krajinám, podporený primeraným financovaním.

99. Časové obdobie, na ktoré sa vzťahuje 7. EAP, zodpovedá kľúčovým fázam medzinárodnej politiky v oblasti klímy, biodiverzity a chemických látok. Aby sa neprekročil strop 2 °C bude potrebné znížiť do roku 2050 celosvetové emisie skleníkových plynov minimálne o 50 % v porovnaní s úrovňami v roku 1990. Prísľuby týkajúce sa zníženia emisií skleníkových plynov, ktoré krajiny doposiaľ urobili, však zabezpečia maximálne jednu tretinu zníženia požadovaného do roku 2020⁽²⁾. Bez prijatia rozhodnejších celosvetových opatrení je zmiernenie zmeny klímy nepravdepodobné. Aj v tom najlepšom prípade budú krajiny vo zvýšenej miere čeliť nevyhnutným dôsledkom

⁽¹⁾ Správa o ľudskom rozvoji (UNDP, 2011).

⁽²⁾ V správe Programu OSN pre životné prostredie (UNEP) o medzere v oblasti emisií z roku 2012 sa uvádza, že nepodmienené prísľuby na zníženie emisií budú zodpovedať asi 4 GtCO₂e v porovnaní so stredným odhadom zníženia emisií na úrovni 14 GtCO₂e, čo je potrebné na udržanie sa pod úrovňou stropu 2 °C.

zmeny klímy vzhľadom na historické emisie skleníkových plynov a budú musieť vypracovať stratégie na prispôbenie sa tejto zmene. Podľa Durbanskej platformy pre posilnenú činnosť sa má do roku 2015 schváliť a od roku 2020 realizovať komplexná a rozsiahla dohoda platná pre všetkých. Únia sa bude naďalej aktívne zapájať do tohto procesu aj do diskusií o tom, ako preklenúť rozdiel v súčasných záväzkoch na zníženie emisií medzi vyspelými a rozvojovými krajinami, a diskusií o opatreniach potrebných na udržanie trendu znižovania emisií zlučiteľného s cieľom 2 °C, a to na základe najnovších zistení IPCC. Vykonávanie záverov z Rio + 20 musí tiež zabezpečiť súdržnosť a komplementárnosť s týmto procesom tak, aby sa navzájom posilňovali. Nadväznú kroky po Rio + 20 by mali takisto prispieť k znižovaniu emisií skleníkových plynov, a tým podporovať boj proti zmene klímy. Únia by mala zároveň pokračovať v ďalšom prehlbovaní partnerstva so strategickými partnermi v oblasti zmeny klímy a prijať ďalšie opatrenia na začleňovanie aspektov životného prostredia a klímy do svojich obchodných a rozvojových politík, a to s prihliadnutím na vzájomné záväzky a prínosy.

100. Globálne ciele v oblasti biodiverzity ⁽¹⁾ stanovené v rámci Dohovoru o biodiverzite (DBD) sa musia dosiahnuť do roku 2020 ako základ na zastavenie a v konečnom dôsledku zvrátenie straty biodiverzity v celosvetovom meradle. Únia prispeje k tomuto úsiliu spravodlivým dielom aj tým, že zdvojnásobí do roku 2015 celkové medzinárodné toky zdrojov súvisiace s biodiverzitou určené rozvojovým krajinám a aspoň udrží túto úroveň do roku 2020, čo je stanovené medzi predbežnými cieľmi odsúhlasenými v kontexte stratégie DBD na mobilizáciu zdrojov ⁽²⁾. Je tiež dôležité, aby Únia aktívne prispievala k činnosti Medzivládnej vedecko-politickej platformy pre biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES), keď bude jej plnohodnotným členom, s cieľom vytvoriť väzby medzi miestnou, regionálnou a medzinárodnou úrovňou správy biodiverzity. Únia bude aj naďalej podporovať plnenie Dohovoru OSN o boji proti dezertifikácii, najmä prijatím opatrení v snahe dosiahnuť svet bez ďalšej degradácie pôdy, ako bolo dohodnuté na Rio + 20. Zvýši tiež úsilie o dosiahnutie cieľa týkajúceho sa správneho nakladania s chemickými látkami počas celého obdobia ich životnosti a nakladania s nebezpečným odpadom, ako sa potvrdilo na Rio + 20, a taktiež podporí súvisiace dohovory. Únia bude naďalej zohrávať aktívnu a konštruktívnu úlohu pri napomáhaní tomu, aby sa dosiahli ciele týchto procesov.
101. Únia dosiahla dobré výsledky, pokiaľ ide o pristupovanie k mnohostranným dohodám týkajúcim sa životného prostredia, aj napriek tomu, že mnohé členské štáty dosiaľ kľúčové dohody neratifikovali. To oslabuje dôveryhodnosť Únie pri súvisiacich rokovaniach. Členské štáty a Únia by mali zabezpečiť včasnú ratifikáciu a schválenie všetkých mnohostranných dohôd týkajúcich sa životného prostredia, ktorých sú signatármi.
102. Únia a jej členské štáty by sa mali aktívne zapájať do medzinárodných rokovaní o nových a vyvstávajúcich otázkach, najmä o nových dohovoroch, dohodách a posúdeniach, a v súvislosti s tým opätovne potvrdiť svoje pevné odhodlanie pokračovať v snahách o čo najskoršie začatie rokovaní v rámci Valného zhromaždenia OSN týkajúcich sa vykonávacej dohody k dohovoru UNCLOS (Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve) o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo národnej jurisdikcie a týkajúcich sa podpory ukončenia prvého „hodnotenia svetového oceánu“.
103. Únia by mala využiť svoju pozíciu jedného z najväčších trhov na svete aj na presadzovanie politík a prístupov, ktoré znižujú tlak na celosvetovú základňu prírodných zdrojov. To možno dosiahnuť zmenou modelov spotreby a výroby vrátane prijatia nevyhnutných opatrení na presadzovanie udržateľného hospodárenia so zdrojmi na medzinárodnej úrovni a realizáciu 10-ročného rámca programov o udržateľnej spotrebe a výrobe, ako aj tým, aby politiky v oblasti obchodu a vnútorného trhu podporovali dosiahnutie cieľov v oblasti životného prostredia a klímy a poskytovali ostatným krajinám stimuly, aby aktualizovali a presadzovali svoje environmentálne regulačné rámce a normy, a s cieľom predísť environmentálnemu dumpingu. Únia bude naďalej podporovať trvalo udržateľný rozvoj prostredníctvom rokovaní a uplatňovaním cieľných ustanovení vo svojich medzinárodných obchodných dohodách a v dohodách o dobrovoľných bilaterálnych partnerstvách pre presadzovanie práva, správu a obchod v lesnom hospodárstve, ktoré zabezpečujú, že na trh Únie sa z partnerských krajín dostane výlučne legálne vyťažené drevo. V tejto súvislosti slúži nariadenie Európskej únie o dreve ⁽³⁾ ako právny základ pre Úniu na riešenie celosvetového problému nezákonnej ťažby dreva prostredníctvom jej dopytu po dreve a výrobkoch z dreva. Preskúmajú sa aj ďalšie možnosti politík na zníženie dôsledkov spotreby Únie na globálne životné prostredie vrátane odlesňovania a degradácie lesov.
104. Únia by tiež mala naďalej zvyšovať svoj podiel na iniciatívach, ktoré uľahčujú prechod k inkluzívnemu a ekologickému hospodárstvu na medzinárodnej úrovni, ako je podpora vhodných umožňujúcich podmienok, rozvoj trhových nástrojov a ukazovateľov iných ako HDP, a to v súlade s jej vnútornými politikami.

⁽¹⁾ Strategický plán DBD pre biodiverzitu na obdobie rokov 2011 – 2020.

⁽²⁾ Rozhodnutie DBD XI/4.

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 995/2010 z 20. októbra 2010, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich na trh drevo a výrobky z dreva (Ú. v. EÚ L 295, 12.11.2010, s. 23).

105. Únia by mala naďalej podporovať obchodné postupy šetrné k životnému prostrediu. Nové povinnosti vyplývajúce z iniciatívy Únie Sociálna zodpovednosť podnikov⁽¹⁾ pre spoločnosti kótované na burze a pre veľké spoločnosti nekótované na burze, ktoré pôsobia v ťažobnom priemysle a ťažbe dreva v primárnych lesoch, vykazovať platby vyplatené vládam, zvýšia transparentnosť a zodpovednosť v súvislosti so spôsobom využívania prírodných zdrojov. Únia ako popredný poskytovateľ ekologických výrobkov a služieb by mala presadzovať globálne ekologické štandardy, voľný obchod s ekologickými výrobkami a službami, zavádzanie ďalších technológií šetrných k životnému prostrediu a klíme, ochranu investícií a práv duševného vlastníctva a medzinárodnú výmenu najlepších postupov.
106. S cieľom zvýšiť účinnosť Únie pri riešení medzinárodných problémov v oblasti životného prostredia a klímy 7. EAP zabezpečí, že do roku 2020:
- a) sa závery Rio + 20 plne začlenia do vnútorných a vonkajších politík Únie a Únia bude účinne prispievať k celosvetovému úsiliu o realizáciu dohodnutých záväzkov vrátane záväzkov v rámci dohôd z Ria a k iniciatívam zameraným na presadzovanie celosvetového prechodu na inkluzívne a ekologické hospodárstvo v súvislosti s trvalo udržateľným rozvojom a odstraňovaním chudoby,
 - b) Únia bude účinne podporovať vnútroštátne, regionálne a medzinárodné úsilie o riešenie problémov v oblasti životného prostredia a klímy a o zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja,
 - c) sa zníži vplyv spotreby v Únii na životné prostredie za jej hranicami.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- i) pracovať v rámci uceleného a komplexného prístupu po roku 2015 k univerzálnym výzvam v oblasti odstraňovania chudoby a trvalo udržateľného rozvoja a prostredníctvom inkluzívneho procesu spolupráce na prijatí cieľov trvalo udržateľného rozvoja, ktoré:
 - sú v súlade s existujúcimi medzinárodne dohodnutými cieľmi a zámerni týkajúcimi sa okrem iného biodiverzity, zmeny klímy, sociálneho začlenenia a minimálnej sociálnej ochrany,
 - sa zameriavajú na prioritné oblasti na národnej a medzinárodnej úrovni, akými sú energetika, voda, bezpečnosť potravín, oceány a udržateľná spotreba a výroba, dôstojná práca, dobrá správa vecí verejných a právny štát,
 - sú univerzálne použiteľné a zahŕňajú všetky tri rozmery trvalo udržateľného rozvoja,
 - sú posudzované a majú stanovené ciele a ukazovatele, pričom sa berú do úvahy špecifiká, kapacity a úroveň rozvoja jednotlivých krajín, a
 - sú v súlade s ostatnými medzinárodnými záväzkami, ako sú záväzky týkajúce sa zmeny klímy a biodiverzity, a podporujú ich;
- ii) pracovať na účinnejšej štruktúre OSN pre trvalo udržateľný rozvoj, najmä jeho environmentálnom rozmere:
 - ďalším posilňovaním Programu OSN pre životné prostredie (UNEP) v súlade so závermi Rio + 20 nadväzujúc na rozhodnutie Valného zhromaždenia OSN o zmene označenia správnej rady UNEP na zhromaždenie OSN pre otázky životného prostredia UNEP⁽²⁾ a súčasne pokračovať v úsilí o povýšenie štatútu UNEP na špecializovanú agentúru,
 - podporovaním snáh o lepšiu súčinnosť medzi mnohostrannými dohodami týkajúcimi sa životného prostredia, predovšetkým v oblasti chemických látok a odpadu a oblasti biodiverzity, a
 - prispievaním k zabezpečeniu silného a autoritatívneho hlasu za životné prostredie pri činnosti politického fóra na vysokej úrovni;
- iii) posilňovať vplyv rôznych zdrojov financovania vrátane daní a mobilizácie domácich zdrojov, súkromných investícií, nových partnerstiev a inovatívnych zdrojov financovania a vytvárať možnosti využitia rozvojovej pomoci na posilnenie týchto iných zdrojov financovania v rámci stratégie financovania trvalo udržateľného rozvoja aj vo vlastných politikách Únie vrátane medzinárodných záväzkov týkajúcich sa financovania v oblasti klímy a biodiverzity;

⁽¹⁾ Návrhy na revíziu smernice o transparentnosti [KOM(2011) 683, 2011/ 307(COD)] a smerníc o účtovníctve [KOM(2011) 684, 2011/ 308(COD)].

⁽²⁾ Rozhodnutie prijaté Valným zhromaždením OSN o odporúčaní týkajúcom sa správnej rady programu UNEP, A/67/784 zo 7. marca 2013.

- iv) strategickejšie sa angažovať s partnerskými krajinami, napríklad zameraním sa na spoluprácu so:
- strategickými partnermi na podporu osvedčených postupov v domácej politike a právnych predpisov v oblasti životného prostredia a na zblížovanie pri mnohostranných rokovaniach o životnom prostredí,
 - krajinami, na ktoré sa vzťahuje európska susedská politika, na postupnú aproximáciu s hlavnou politikou a právnymi predpismi Únie v oblasti životného prostredia a klímy na posilnenie spolupráce pri riešení regionálnych problémov v oblasti životného prostredia a klímy,
 - rozvojovými krajinami na podporu ich úsilia o ochranu životného prostredia, boj proti zmene klímy a zmiernenie dôsledkov prírodných katastrof, ako aj o plnenie medzinárodných záväzkov v oblasti životného prostredia ako príspevku k znižovaniu chudoby a k trvalo udržateľnému rozvoju;
- v) zapojiť sa do existujúcich a nových mnohostranných procesov v oblasti životného prostredia a iných relevantných procesov ucelenejším, proaktívnejším a účinnejším spôsobom vrátane včasnej pomoci tretím krajinám a iným zainteresovaným stranám s cieľom zabezpečiť splnenie záväzkov pre rok 2020 na úrovni Únie a ich podporu na celosvetovej úrovni a dohodnúť sa na medzinárodných opatreniach, ktoré majú byť prijaté po roku 2020, a potvrdiť a zvýšiť úsilie pri vykonávaní všetkých kľúčových mnohostranných dohôd týkajúcich sa životného prostredia s dostatočným predstihom do roku 2020; vykonávať 10-ročný rámec programov pre udržateľnú spotrebu a výrobu;
- vi) v globálnom kontexte posúdiť vplyv spotreby potravinového a nepotravinového tovaru v Únii na životné prostredie a prípadne vypracovať návrhy politík na riešenie zistení takýchto posúdení a zväziť vypracovanie akčného plánu Únie pre odlesňovanie a degradáciu lesov;
- vii) podporovať ďalší rozvoj a vykonávanie systémov obchodovania s emisiami na celom svete a uľahčiť prepojenie týchto systémov;
- viii) zabezpečiť, aby sa hospodársky a sociálny pokrok dosahoval v rámci únosnej kapacity Zeme, a to zvyšovaním pochopenia hraníc možností planéty, okrem iného pri vypracovaní rámca po roku 2015, s cieľom zaručiť blahobyt ľudstva a prosperitu z dlhodobého hľadiska.
-